Doğan Kardeş

Mart 1959 ★ 100 Kuruş

HOP HOP TAVŞAN

Doğan Kardeş
ÇOCUK DERGİSİ

Kuruluşu : 23 Nisan 1945

Sayı: 480 - Mart 1959

Fiatı : 100 Kuruş

Her ayın başında çıkar aylık çocuk dergisi ★ Sahibi : Kâzım Taşkent ★ Yazı işlerini fiilen idare eden : Şükrü Enis Regü ★ Yazı işleri bürosu : Galata, Kuledibi, İlk Belediye Caddesi, Küçük Hendek Sokağı No. 27, Kat 1 ★ Mektup adresi : Posta Kutusu : 217 - Beyoğlu ★ Telefon : 44 74 36 - 44 05 39 ★ Abone, posta ve banka havaleleri ve her türlü siparişler Divanyolu Klotfarer Caddesi No. 7 de Doğan Kardeş Yayınevine yapılmalıdır ★ Yayınevi telefonu : 27 34 54 ★ Abone şartları : Yıllık 12 lira, altı aylık 6 lira ★ Yurt dışı iki misli ★ Adres değişikliği için 50 kuruşluk posta pulu gönderilmelidir ★ Gelen yazılar, resimler basılsın basılmasın sahibine geri verilmez ★ Basıldığı yer : Doğan Kardeş Yayınları A. Ş. Basımevi - İstanbul.

☆

Doğan Kardeş Dergisi

ve

kitapları

Yapı ve Kredi Bankasının kültür hizmetlerinden biridir.

Yardım Savaşına Siz de katılın!

23 Nisan çocuk bayramı yaklaştı.

İki yıldır, Doğan Kardeş okuyucuları, yoksul kardeşleri için Verem Savaş Derneği adına hediyeler toplarlar. Küçülmüş elbise, palto, pardesü, entari, etek, bluz, pantolon, ceket, süveter, pabuç, terlik, başlık, eldiven gibi bütün giyecek şeyler, kullanmadığınız oyuncaklar, okumadığınız kitaplar, kısaca çocukları sevindirecek her şey, her şey çok makbule geçecektir. Paketlerinizi şimdiden hazırlayınız.

Taksim Verem Dispanseri Sosyal Yardım Komitesi Başkanı Bayan Rebia Ergüven'e telefonla hazırladığınız paketlerin nereden aldırılması lâzım geldiğini bildiriniz. Telefon 48 36 40 dır.

Bu yardım savaşına siz de katılınız. Karınca kararınca her kardeş gönlünden kopan yardımı yapmalıdır.

Bu yardım kampanyasına katılan bütün okuyucularımıza candan teşekkür ederiz.

YENİ KİTAPLARIMIZ

Doğan Kardeş çok faydalı iki kitap yayınladı: «Eşyaların Hikâyesi» ve «Işığın Hikâyesi». Tabiat Bilgisi dersine yardımcı olan bu kitaplarda en zor ve sıkıcı konular, herkesin anlıyabileceği bir dille hikâye şeklinde gayet tatlı anlatılmaktadır. «Eşyaların Hikâyesi» nde başlıca şu konular vardır:

İnsanlar ne zamandan beri yıkanıyorlar? Yıkanmada sabunun rolü nedir? Niçin su içiyoruz? İnsanlar ateş yakmasını ne zaman öğrendiler? İnsanı üç gömlek mi daha çok ısıtır, yoksa aynı kalınlıkta bir gömlek mi? Kürk mü insanı ısıtır, yoksa insan mı kürkü? Kibrit niçin yanar? Su niçin yanmaz? Su ateşi niçin söndürür? Kolalı çamaşır niçin serttir? Bira niçin köpüklenir? Niçin et yiyoruz? Süt niçin kesilir? Peynirdeki delikler neden olur? Eskiden insanlar neler yerdi? Çayın tarihi — Kahvenin tarihi — Demir niçin paslanır? Küp ve testiler suyu niçin soğuk tutar? Porselenin yapılışındaki esrar ve aynanın meraklı hikâyesi...

«Işığın Hikâyesi» adlı kitapta da şu konular ele alınmıştır:

Odanın ortasında yakılan ateş — İlk lâmbalar — Kandiller — Mumun hikâyesi — Mum-Saat — Fenerler — Şamdanda havagazı fabrikası — İspermeçet mumları — Kolay açılan kapı — Ateşsiz lâmba Edison ışığı — Dünyanın en büyük elektrik lâmbası — Işığı fethedenler — Dünyanın en güzel fenerciği — Her ışık aynı derecede faydalı değildir... Ve meş'aleden elektriğe kadar ışığın meraklı hikâyesi.

Bu çok güzel ve faydalı kitaplardan bilmediğiniz birçok şeyleri öğreneceksiniz. Renkli birer kapak içinde çıkan bu eserlerden «Eşyaların Hikâyesi» 300, «Işığın Hikâyesi» 200 kuruştur.

ZİYAFET

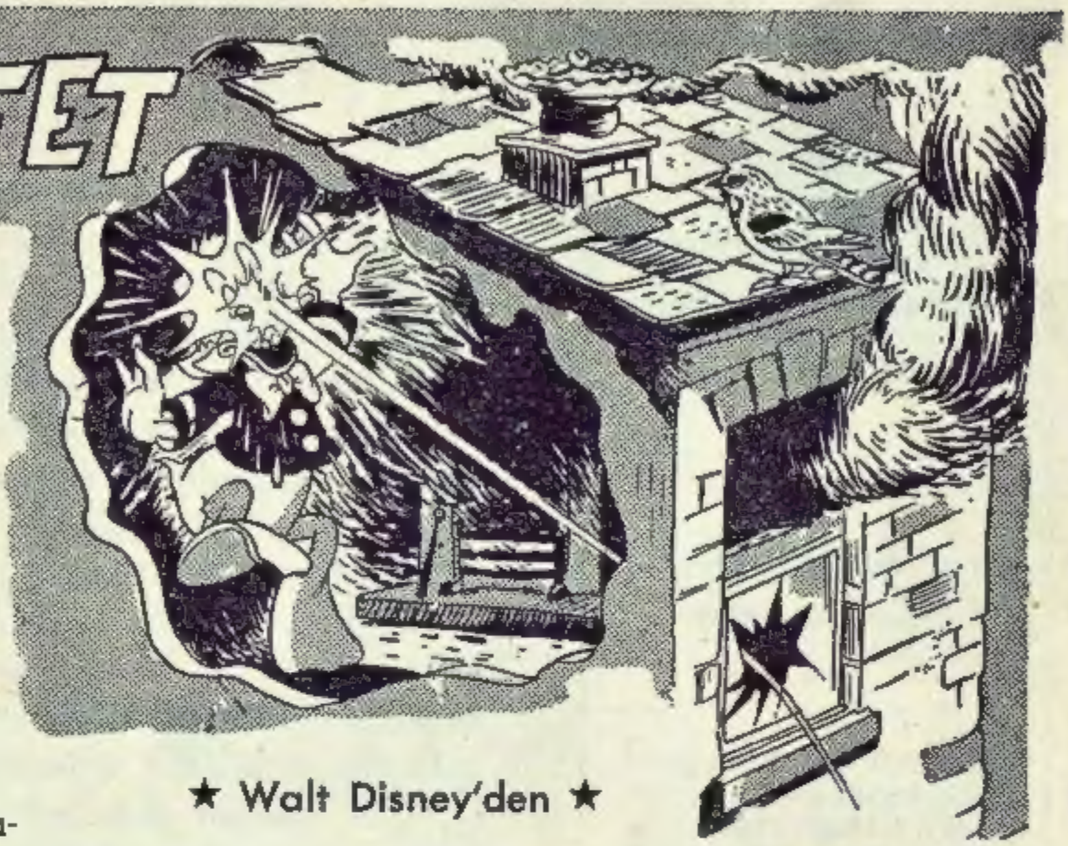

★ Walt Disney'den ★

VAKVAKA Amca, yeni yaptırdığı ocağın başında oturmuş gazetesini okuyordu. Bir ara gözlüklerinin üstünden odanın köşesinde oyun oynayan yeğenlerine baktı. Kendi kendine:

— Vah vah, neden daha önce düşünemedim, diye söylendi. Hafızam çok kuvvetlidir. Hiçbir şeyi de kolay kolay unutmam...

Yeğenleri oyunlarını bırakıp amcalarına baktılar. Vakvakanın arada sırada kendi kendine konuştuğu olurdu:

— Evet, doğrusu unutmam çok tuhaf, olur şey değil.

Yeğeni Gakgak:

— Amcacığım, neyi unuttunuz? diye sordu.

— Neyi mi unuttum? Bir şey unutmuş değilim. Sadece şey... Bu eve taşınalı aşağı yukarı üç hafta oluyor. Yeni evin şerefine bir ziyafet çekmedim. Halbuki her yeni şeyi kutlamak uğurludur. Yarın bir ziyafet çekeceğim.

Yeğenleri çok sevinmişlerdi. Hep bir ağızdan:

— Çok iyi olur amcacığım, dediler. Ah ne güzel! Bol bol pasta, çörek, dondurma yeriz.

Vakvaka Amca onlara ters ters baktı:

— Sizin anladığınız gibi bir ziyafet değil bu, diye söylendi. Çocukların bulunması yasak. Ağırbaşlı, büyüklere yaraşır bir ziyafet vereceğim. Bir tek misafir olacak, o da ben. İstediğim kadar elma tatlısı yeyip yabanî havuç şarabı içeceğim. Hem siz gençler daha geçen hafta arkadaşlarınızla toplanıp eğlenmiştiniz. Ya son zamanlarda çevirdiğiniz dolaplar. Yarın siz sinemaya gidince ben de tek başıma rahat edeceğim.

Çocuklar amcalarının fikrini değiştirmesi için çok çaçalıştılar ama, Vakvaka Amca inatçı mı inatçıydı. Onların ricalarına aldırış etmedi.

Ertesi gün erkenden kalkıp hazırlanmağa başladı. Oturma odasını düzeltti. Sonra dışarı çıkıp elma tatlısı, havuç şarabı, pasta satın aldı. Ocağın içine kütükleri yığdı. Akşama doğru yeğenlerine sinema parası, ellerine de birer elma tatlısı verip uğurladı. Çıtır çıtır yanan odunlar odaya tatlı bir sıcaklık vermişti.

Öte yanda yeğenleri öfkeden köpürüyorlardı. Cakcak:

— Amcam ayıp etti doğrusu, gözümden düştü, dedi. Biz onu rahatsız edecek değildik ya.

Gakgak da çok üzülmüştü:

— Elmasını da yiyecek değilim.

Böyle diyerek elindeki tatlıyı dama doğru fırlattı. Olacağı var ya, tatlı ocak külâhının üstüne sanki elle konmuş gibi düşüverdi.

Vakvaka Amca ateşin ö-

nündeki rahat koltuğa yerleşti. Yanındaki masanın üzerinde tatlılar, havuç şarabı, sucuklu sandöviçler duruyordu. Vakvaka, sanki bir misafir ağırlıyormuş gibi kendi kendine:

— Rahat ediniz efendim, keyfinize bakın, dedi. Elma tatlısı mı, yoksa çikolatalı pasta mı istersiniz? Canınızın istediği gibi hareket edin.

Pastadan bir dilim keserek tabağa koydu. Tam tatlı tatlı yerken ocaktan kara bir duman sütunu fışkırarak yüzüne çarptı. Gözleri sulandı. Öksürüp hapşırarak yerinden fırladı. Pencereye koştu. Ama bu da fayda vermedi. Ocaktan çıkan duman daha da fazlalaşmış, kalın bir bulut tabakası gibi odayı kaplamıştı. Vakvaka dumanı dağıtmak için ellerini kollarını oynatıyor, ayağını yere vuruyor, nefesi tıkanıyordu.

— Allah, Allah, ocağın böyle tüttüğünü hiç görmemiştim. Bir şey mi oldu acaba?

Tam o sırada evin yanından geçen Miki, Vakvaka'nın penceresinden duman çıktığını gördü.

— Eyvah, Vakvaka'nın evi tutuşmuş. Bir çaresine bakmalıyım, diyerek arka kapıdan mutfağa daldı. Yerde, yazın bahçe sulamak için kullanılan hortumu gördü. Musluğa takıp suyu açtı. Ucunu pencereden dışarı sarkıttı. Bir iskemle kaptığı gibi dışarıya fırladı. Üstüne çıktı, duman çıkan odaya su sıkmağa başladı.

Su, pencerenin gerisinde duran Vakvaka Amcanın yüzüne şamar gibi çarptı.

— Of imdat, gulp gulp...

Zavallı Vakvaka sırsıklam bir halde kapıyı açtı. Ok gibi hızla aşağıya indi.

Tesadüf bu ya, o sırada Çoban Aldatan kuşu akşam gezintisine çıkmış, biraz dinlenmek için Vakvaka Amcanın damına konmuştu. Baca külâhının üstündeki elma tatlısını gördü. Başını bir o yana, bir bu yana çevirip nedir diye baktı. Ağzına âyık bir şey olduğunu anlayınca uçtu, bacaya kondu. Tatlıyı gagalamağa başladı. Öyle lezzetliydi ki, gagalaya gagalaya ortasında büyücek bir delik açtı, âfiyetle yeyip bitirdi.

Bu sırada Vakvaka Amca aşağıya inmiş, iskemlenin üstünde yukarıya su sıkan Miki'ye şaşkın şaşkın bakıyordu. Birden kendini toparlayıp:

— Hey Miki, ne yapıyorsun? dur!.. diye bağırdı. Yeni oda takımımı mahvettin.

Mikinin elinden hortum yere düştü. Vakvaka, kurum ve suyun karışmasından çamura batmış gibi duruyordu.

— Eyvah, yanlış bir iş yaptım galiba? Affedersin. Yangın çıktı sanıp sana yardıma koşmuştum.

— Yangın filân çıkmış değil. Anlıyamadığım bir sebepten baca tıkandı. Duman yaptı. Ya senin suyun, odamı mahvetti. Bari benimle gel de çeki düzen verelim.

Yukarı çıktıkları zaman duman dağılmış, ocakta kütükler alev alev yanıyordu. Güzelim halının üzerinde yer yer su birikmiş, her şey altüst olmuştu. Vakvaka, kendini bir koltuğa attı:

— Ne oldu, bir türlü anlıyamadım. Bir daha tövbe, kendime ziyafet çekmiyeceğim.

Öte yanda yeğenleri heyecanlı bir kovboy filminin sonunu seyrediyorlardı. Filmin kahramanı, evvelce kendine kötülük yapanları yenmiş, muvaffak olmuştu. Herkes heyecandan koltuğunda doğrulmuş, sabırsızlıkla neticeyi bekliyordu. Film bitince üç ördek konuşarak eve döndüler. Evet, ateşin önünde oturup tatlı pastaları yemek güzeldi ama, onlar da kendi kendilerine eğlenmişler, iyi bir vakit geçirmişlerdi.

Eve varıp amcalarının başına gelenleri öğrenince şaşırıp kaldılar. Gakgak:

— Çok tuhaf, dedi, olacak şey değil. Her neyse, amcamız inşallah bundan bir ders alır. Bizi üzdü ama, yaptığı haksızlık onun da burnundan geldi.

KIRLANGIÇ

Kırlangıç, geniş gagalı, çatal kuyruklu ince ve uzun kanatlı bir kuştur. Başı mavimtırak siyahtır. Alnı ve boynu kırmızıya çalar. Karnı kirli sarı renktedir. Gagasından kuyruğunun ucuna kadar, uzunluğu 18 santimdir.

Kırlangıçlar göçmen kuşlardandır. Sonbaharda güney memleketlerine sürü halinde gider, ilkbaharda tekrar dönerler. Yuvalarını çok zaman, çatı altlarında köşelere kurarlar.

Dişi kırlangıç, üstü kırmızı veya kül rengi benekli dört veya altı yumurta yumurtladıktan sonra, kuluçkaya yatar. On iki gün sonra yavruları olur. Bunları baba kırlangıçla beraber beslerler.

Kırlangıçlar, sinekle beslenirler. Çok hızlı uçarlar ve sinekleri havada iken yakalarlar. Yavrularını uçacak hale geldikleri zaman bırakırlar. Kırlangıçlar, telgraf tellerine konmağı pek severler.

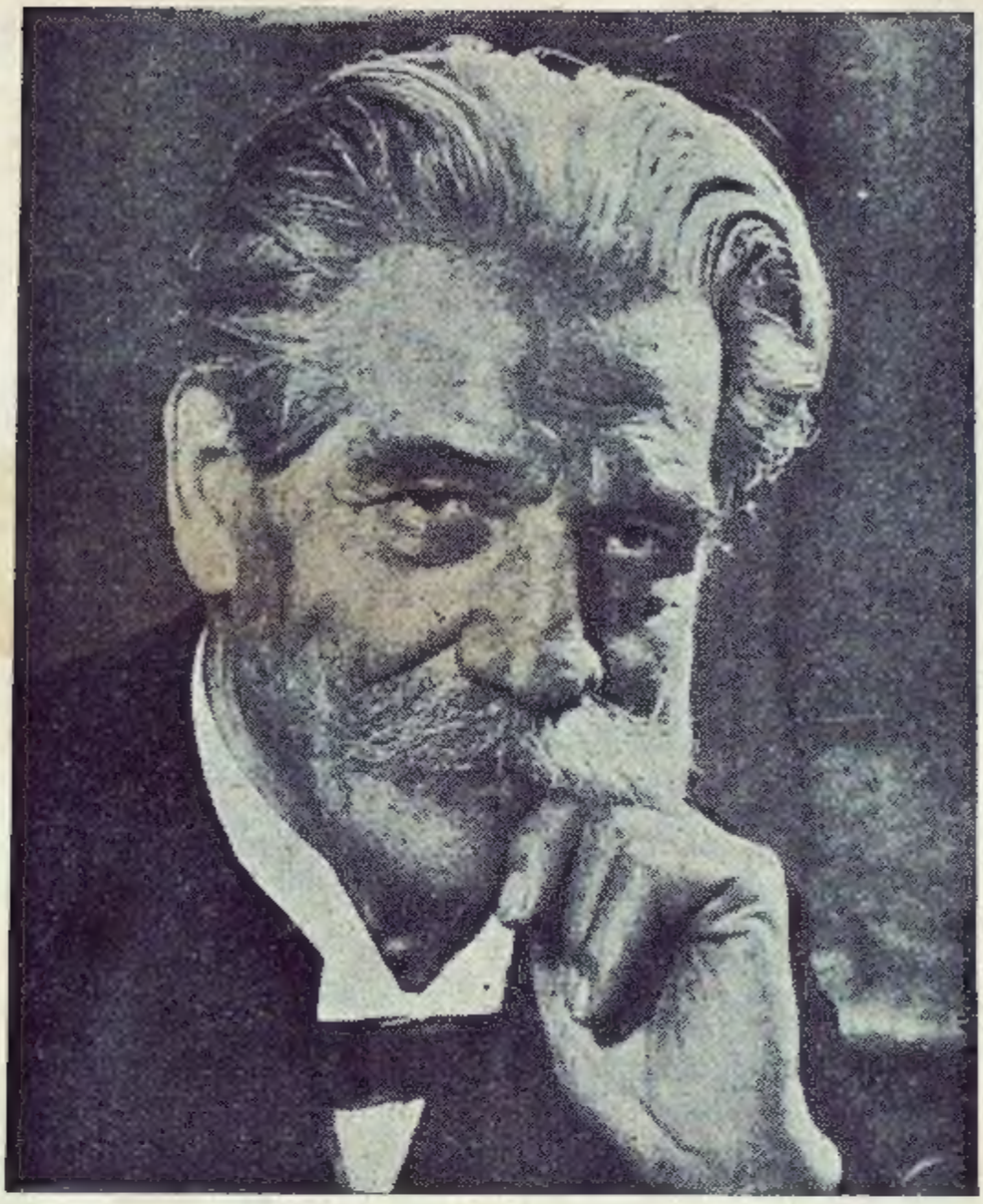

Dr. Schweitzer

Hayatı Filme Çekilen

BÜYÜK BİR İNSANLIK ÖRNEĞİ

Cılız bir bebek

Fransa'nın doğusunda Alsas bölgesinde küçük bir kasabaya, 1875 yılı içinde, yeni bir pastör (yani Protestan papazı) geldi. Birkaç hafta önce doğmuş olan oğlunu da yanında getirmişti. Yavrucak o kadar solgun ve cılız bir şeydi ki, halk arasında bazı şom ağızlılar: «Yeni pastörün ilk gömeceği cenaze galiba kendi oğlu olacak,» diye fısıldaşmışlardı.

Başarılı bir gelişme

Ama küçük Albert (çocuğun adı bu idi) ölmedi, yaşadı ve gelişti. İlkokulu bitirdi. Hayli uzakta olan orta okula, yıllarca, yaz kış bozuk kır yollarında taban teperek gitti ve onu da tamamladı. Sonra Strasburg Üniversitesinde theologi derslerini takib etti. Nihayet 1899 da diploma aldı. Çok geçmeden, hem babası gibi pastör oldu, hem de Strasburg Üniversitesinde bir doçentliğe tayin edildi.

Yüksek değerli, çok hünerli

Tam adı Albert Schwietzer (şvayçser) olan bu genç adamın başka hünerleri de vardı: gayet iyi org çalardı ve çalgıların en büyüğü, en karışık yapılısı olan bu musiki âletinin nasıl yapıldığını bilir ve kendisi de org yapardı. Bundan dolayı Strasburg büyük kilisesinin orgçubaşılığı da ona verilmişti. Musiki kültürü pek derin ve genişti. Ünlü Alman bestecisi Bach'ın hayatı ve eserleri hakkında yıllarca çalışma mahsulü olarak büyük bir kitap yazıyordu. Felsefe ile meşgul oluyordu. Bu alanda da eserleri vardı.

27 yaşında meşhur bir adam

Paris'te ve bazı Alman şehirlerinde orgla verdiği Bach konserleri ve musiki konferansları onu kendi memleketi dışında da tanıtmıştı.

Hasılı Albert Schweitzer, 26-27 yaşında, sırf yüksek ahlâkı ve eşsiz çeşitli kabiliyet ve başarıları ile hem memleketinde hem memleketi dışında, hususiyle musiki, felsefe ve theologi alanında, büyük şeref ve itibar kazanmıştı. Fakat o bu hayattan zevk almıyordu.

İçini yakan ateş

Onun daha orta okula gittiği günlerden beri içini yakan bir ateş vardı: dünyanın birçok yerlerinde milyonlarca insanın medeniyetin nimetlerinden mahrum, sefalet içinde yaşadıklarını, hekimsizlik ve ilâçsızlık yüzünden en korkunç hastalıkların pençesi altında, türlü ıstırablar çekerek ölüp kırıldıklarını biliyordu. Bu, onun zaman zaman yüreğini dağlayan bir iç acısı olmuştu. O insanların yardımına koşmak, onları medeniyetin nimetlerinden faydalandırmak lâzımdı.

Büyük karar

Nihayet büyük bir karara vardı: kendisi onların yardı-

mına koşacak ve onların arasında yaşayacak, ömrünün sonuna kadar bütün varlığı ile onların sağlığı, onların refahı için çalışacaktı. Bu kararı verdiği zaman 30 yaşında idi. İlk iş olarak Tıp Fakültesine yazıldı ve altı sene tahsilden sonra doktor diploması aldı. Bütün refahını, parlak mevkiini arkada bırakarak memleketinden ayrıldı, Afrika'ya gitti.

Afrikanın göbeğinde

Fransız Ekvator Afrikasında, Afrikanın göbeğinde sıcak, nemli ormanlar içinde Lambarene adında bir köyde bir kulübeye yerleşti. Birkaç baraka ile bir hastanecik kurarak işe girişti. Orada pek iptidaî şartlar altında sefalet içinde yaşayan zenciler türlü hastalıklardan kırılıyorlardı.

Dr. Schweitzer sevgili zencileri arasında.

En korkunç hastalık

Dilimizde «miskin illeti» adı da verilen cüzzam hastalığı pek yaygındı. Bu korkunç hastalık el, ayak, yüz, göz gibi uzuvlarını iğrenç yaralarla kemirip insanları kör, kötürüm eder ve hayattan bezdire bezdire yıllarca süründürdükten sonra öldürürdü.

Lambarene Tesisleri

Doktor Schweitzer işte bu korkunç hastalıkla mücadele etmek için birkaç yardımcı ile birlikte Lambarene'de bir cüzzam hastanesi tesis etti. Zenciler için mektep açtı. İş tezgâhları vücuda getirdi, bir taraftan küçükleri okuturken bir taraftan da halka faydalı sanatlar öğretti. Dışardan yardımlar sağladı, tesislerini genişletti. Cüzzam illetinin yayılmasını önledi. Lambarene halkını, aşılar tatbik ederek, bulaşıcı hastalıklardan korudu. Zencilere sıhhî yaşamak, sağlığı korumak, insanca hayat yollarını öğretti.

Nobel Mükâfatı

Doktor Schweitzer'in Lambarene tesisleri ve büyük insanî hizmetleri bütün mede-

— Sonu 49. sayfada —

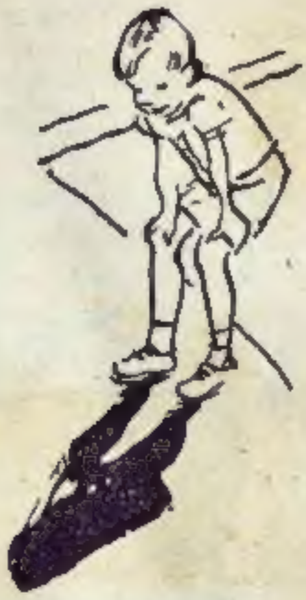

KİM BİLİYOR?

1 — **Dünyada en çok kahve yetiştiren memleket neresidir?**

2 — **Sıtmayı hangi ilâç iyi eder?**

3 — **«Sinekli Bakkal» romanı hangi yazarımızın eseridir?**

4 — **Cebelitarık Boğazı nerededir?**

5 — **Hindistan'ın başkenti neresidir?**

6 — **Erciyaş dağı nerededir?**

7 — **«B» vitamini en çok hangi yiyeceklerde bulunur?**

8 — **İkinci Dünya Savaşı hangi yıl başladı, hangi yıl sona erdi?**

9 — **En uzun ömürlü hayvan hangisidir?**

10 — **Step nedir?**

— Doğru cevaplar 49. sayfada —

Bir Hawaii Hikâyesi

Ono

LANİ ile Kimo dağ yamacında sarı beyaz renkli zencefil çiçeklerini toplarlarken anneannelerinin onları çağırdığını duydular.

— Lani, Kimo gelin, Manuel Amcadan mektup geldi. Bize misafir gelecekmiş. Ono'yu daha da semirtip hazır etmenizi yazmış.

İki kardeş «Ti» ağacının iri yapraklarını kızak gibi kullanarak çamurlu yoldan aşağı kaydılar. Lani:

— Ah Kimo, dedi, Manuel Amca büyük bayramı bizlerle beraber kutlamak için geliyordur. Keçimizi semirtmemizi yazmış, acaba ziyafet için mi kesecekler dersin?

Kimo'nun yüzü asılmıştı:

— Ono daha ufacık bir oğlak, bize besliyelim diye verdiklerini sanıyordum.

— Sevgili oğlağımızı hiç kimse, Manuel Amca bile yiyemez. Ne dersin, ağılın kapısını açıp ormana salıverelim mi? Amcamız gittikten sonra arar buluruz.

Besili, tombul oğlak kapının mandalını açan çocukları «Meee» diye sevgiyle karşıladı. Fakat ikisi kışt kışt diye onu kovalamağa başlayınca şaşırdı. Her zaman dışardan ağıla zorlukla sokarlardı.

Evdekiler ziyafet hazırlığı ile öylesine meşguldüler ki, Ono'nun yokluğunun farkına varmadılar.

Her zamanki gibi Manuel Amca herkese hediyeler getirdi. Lani ile Kimo'ya balık avlamaları için birer olta verdiği zaman çocuklar oğlağı ondan kaçırdıklarından dolayı çok utandılar. Yine de elleriyle besledikleri Ono'nun kesilmesine gönülleri razı olmuyordu.

O gece Kimo ayağının ucuna basarak usulca kardeşinin odasına gitti. Lani de uyanıktı.

— Bir türlü uyuyamadım, Manuel Amca bu zamana kadar bizden hiçbir şey istemedi. Gidip Ono'yu bulalım.

— Evet, biraz güç bir şey ama, dünyada bizimkinden başka oğlaklar da var. Halbuki Manuel Amcamız bir tane. Onu kırmamalıyız.

Sessizce evden ayrıldılar. Ay ışığı ortalığı gündüz gibi aydınlatıyordu. İki kardeş:

«Ono! Ono!» diye seslendiler ama, bir cevap alamadılar. Telâşlanmışlardı. Hayvanı bulmaları, öyle sandıkları kadar kolay olmayacaktı.

Birden dağın her zamankinden daha yükseklerine çıktıklarının farkına vardılar. Lani korkudan titreyerek:

— Pele'nin yasak bölgesinde miyiz? diye sordu.

Her Hawaili çocuk tırmandıkları volkanın tepesinde yaşayan vahşî hodgâm İlâhe Pele'yi tanır. Pele rahatsız edilmekten hiç hoşlanmaz. Kızınca etrafa ateş yağdırmağa başlar. Tepesindeki geniş volkan ağzından fışkıran lâvlar yemyeşil çayırları, yamaçları bir anda kaplar.

Çocukların dinledikleri başka masallara, efsanelere göre, Pele bazan ihtiyar bir kadın, yahut genç bir İlâhe şeklinde geceleri gezintiye çıkarmış.

Lani ile Kimo bunları düşünürken yaklaşan ayak sesleri duydular. Ses, tıpkı usul usul ilerleyen bir kadının yürüyüşüne benziyordu. Lani, Kimo'nun titreyen koluna sıkı sıkı sarıldı:

— Pele, diye fısıldadı.

Birkaç dakika sonra önlerindeki çalılar aralandı. Güzel bir kadın başı göründü. İşin tuhafı kollarının arasında oğlakları Ono'nun bulunmasıydı. Kadın çocuklara şaşkın şaşkın baktı:

— Ne tuhaf bir gece, önce çite yakalanmış acı acı meleyen keçi sesiyle uyanayım, sonra da karanlıklar içinde

yarasalar gibi ay ışığında gezinen çocuklarla karşılaşayım, olur şey değil!.

Kimo:

— Affedersiniz, diye özür dilemeye başlarken Ono, kadının kollarından kurtuldu, yere atladı. Kimo onu kucakladı. Lani'ye:

— Çabuk kaç, dedi.

Dağdan aşağı arkalarına bakmadan tabana kuvvet koştular. Pele'den bir an önce kaçmaları lâzımdı. Aklına eserse, kimbilir onlara neler yapardı? Bir keresinde dağa tırmanan bir adamı tam bir hafta hapis tuttuğunu işitmişlerdi.

Eve yaklaşırlarken kulaklarına bildik sesler geldi. Anneanneleri Tutu, deli gibi onları arıyordu. Kimo nefes nefese:

— Ono'yu aramağa çıkmıştık, dedi.

— Pele'yi de gördük...

Çocuklar Hindistan cevizinin sütünü içerlerken Ono'yu nasıl ormana saldıkları-

nı ve gece yarısı Volkan İlâhesi ile karşılaşışlarını anlattılar. Lani yalvaran sesiyle:

— Manuel Amca, bizi affet, dedi. Sizi çok seviyoruz ama, Ono'yu elimizle beslediğimiz için kesmeğe kıyamıyoruz.

Amca gülüyordu.

— İlâhi çocuklar, görüyorum ki, büyük bir anlaşmazlık olmuş. Benim size Ono'yu hazırlayın dememden maksat onu Bayramda panayırda yapılacak hayvan yarışmasına sokmak içindi. Birinci sınıf bir oğlak. Belki de mükâfat kazanır.

Çocuklar yorgun olmalarına rağmen Ono'yu saklayabileceklerini öğrenmenin sevinciyle âdeta dört döndüler. Anneanneleri onları yatırıp sıkı sıkı yorganlarını örterken:

— Bir şey daha var, dedi, gördüğünüz Pele değildi. Dağın tepesine yakın büyük kahve tarlalarının sahibi Bayan Sutton olmalı.

Çocuklar uykulu:

— Hayır, diye ısrar ettiler. Gördüğümüz Pele'ydi.

Öyle mi, değil mi? Orasını kimse bilmez.

HASTA OLDUĞUMUZ ZAMAN

GEÇEN gün kızamıktan hasta yatan bir ahpabımın çocuğunu görmeğe gitmiştim. Okula devam ettiği için pek küçük sayılmazdı.

Kızamığı oldukça hafif geçiyordu. Fakat Minemiz, ev halkını, hele zavallı anneciğini kendisine bakmak, hizmet etmekten yorgun düşürmüştü.

Mine, orda kaldığım müddetçe tam dört defa:

— Anneciğim, tek yastıkla yatamıyorum, bir yastık daha ver... deyip, annesi ikinci yastığı getirince:

— Öff... Boynum ağrıdı... Alın şu yastığı! diye huysuzlandı, yastığı yere fırlattı.

Verilen sıcak çayı içmedi, süt istedi. Süt gelince, bir yudum içtikten sonra hintyağı içmiş gibi yüzünü buruşturdu, bardağı itti. Odası sıcak diye kapıyı birkaç kere açtırıp kapattırdı. Kedisini istedi; hayvancık yatağına atlayınca:

— Götürün şunu! diye kediyi bir tekmeyle yere fırlattı.

Mine'nin şımarıklığından usanarak yarım saat oturmadan kaçtım. Kapıdan çıkarken, bir oyuncak ısmarladığı babasının hâlâ gelmeyişine ağladığını duydum.

Evet, hastalık kolay değildir, ama çocuklar hele hastalık pek ağır olmayınca, onlara canla başla bakanları, Mine'nin yaptığı gibi hırpalamamalı, baş ucundan ayrılmayan yorgun, üzgün annelerine biraz olsun güler yüz göstermeli, istekleri yerine getirilirken teşekkür etmeği ihmal etmemelidir. Bu onlar için en büyük mükâfattır.

İnsan hastayken bile iradesine hâkim olmağa gayret etmeli sevgili okuyucularım. Hepinizin bu öğütten mümkün olduğu kadar seyrek faydalanmanızı dilerim.

Hikâyeci Teyze

Sahipsiz Ev

BAKIMSIZ bir bahçenin ortasında eski bir ev vardı. Her gün bomboş oturmaktan bıkmış usanmıştı. Zavallı o kadar yalnız, o kadar üzgündü ki!

Kimsenin onu beğenip satın aldığı yoktu. Halbuki o insanları ve çocukları ne kadar çok severdi. Ocağında ateşin yanıp bacadan dumanların çıkacağı günü dört gözle beklerdi.

Komisyoncu evi hiç mi hiç beğenmiyordu. Kaç kere evi görmek isteyenlere burnunu kıvırmış, (hani burnu da kocamandı):

— Tabiî bu evi satın almak istemezsiniz, demişti.

Onun bu halini görenler:

— Aaa, elbette almayız. Paramızı sokağa mı atacağız? derlerdi.

Bu gidişle zavallıcık hep tek başına ıssız, sahipsiz kalacaktı. Ama gün doğmadan neler doğarmış!

Bir gün komisyoncu yine eve müşteri getirdi. Bunlar 8 ve 10 yaşlarında bir kızları bir de oğulları olan bay ve bayan İşbilir'lerdi. Komisyoncu her zamanki gibi:

— Tabiî bu evi satın almak istemezsiniz, dedi. Burada kim yaşar?

— Neden istemiyelim?

— Biz acele karar vermeyiz. Bir gezip iyice görelim de...

Hep birlikte kapının önündeki sundurmaya çıktılar.

— Şu kırık parmaklıklara bakın. Tamiri için bir çuval dolusu para ister.

Komisyoncu eskilikten gıcırdayan kapıyı açtı:

— Her taraf kırık dökük. Koridor küf kokuyor. Doğrusu bana sorarsanız, burası gezmeye bile değmez.

Bay ve Bayan hiç ses çıkarmadan odaları gezdiler, köşe bucağa baktılar. Komisyoncu sonunda:

— İşte, dedi, hepsi bu kadar!

Ve kapıya doğru yürüdü. Ama Bay İşbilir:

— Ben bu evi beğendim, dedi.

Zavallı evcik kulaklarına zor inanıyordu.

— Ne dediniz?

— Ben bu evi sevdim. Bakalım hanım ne diyecek?

— Ben de beğendim.

Komisyoncu şaşırmıştı. Ama onun bir şey demesine meydan vermeden İşbilir ailesi evi satın aldılar. Evcik bir türlü satıldığına inanamıyor, «Doğru mu işitiyorum, beni beğenen de varmış meğer!» diyordu.

Ertesi gün İşbilirler kollarını sıvayıp, işe koyuldular. Bay İşbilir, testere, çekiç, çivi, tahta getirerek evi onarmağa koyuldu.

Hanım da hemen kovaya su doldurdu. Yerleri, köşe bucağı temizlemeye başladı. Tahtaları fırçalıyor, temizlenen yerleri cilâlıyordu. Evcik, hayatında bu kadar çalışkan ve işgüzar insanlar görmemişti.

Derken bir gün bütün işler tamamlandı. Ev iki dirhem bir çekirdek olmuş, pırıl pırıl bahçenin ortasında kuruluyordu. Kendi haline kendisi de inanamıyordu. Pencerelerinden aşağıya şöyle bir baktı:

— Aman, dedi. Bu mahalledeki evlerin içinde en güzeli ben oldum. Boş yere, «Bakarsan bağ olur, bakmazsan dağ olur» dememişler.

KUŞ

Sevimli kuş, güzel kuş!
Ne taraftan bu uçuş,
Gittiğin yer neresi?
Neden bu şakrak sesi
Bize dinletiyorsun?
Her gün böyle «çin, çin, çin!»
Söyle güzel kuş, niçin
Durmadan ötüyorsun?

Celâl ALNIGENİŞ

BİR FİN HİKÂYESİ

DERİK, dümeni kırıp buz üzerinde kayan yelkenli kızak yana yatarken kardeşine:

— Sıkı tutun Pauline, diye seslendi. Yandan gelen rüzgârı tutmamız lâzım.

Soldaki kızak yükselirken kızkardeşi bütün kuvvetiyle kıyılara tutundu. Geniş buz ovasında tekne uçarcasına gıdıyordu. Derık çok usta bir yelkenci olduğu için birkaç dakika delice giden yatı idare edebildi. Fakat rüzgâr yelkenleri öyle doldurmuştu ki, bir ara iyice sağa yatan yat, birdenbire alabora oldu. Derik, kızkardeşının çığlığını duydu.

— Neredeyım?

Gözlerini açtı. Elini alnına götürdü. Başı ağrıyor, gözleri kararıyordu. Aklını başına toplamağa çalıştı. Hastabakıcı elbisesi giymiş bir kadın üzerine doğru eğildi.

— Merak edilecek bir şey yok. Hemen iyileşeceksın. Kazayı ucuz atlattın. Çok fena düşmüşsün. Buz yatlarını herkes idare edemez. Işin ustası olmak lâzım. Fırtına da öyle kötüydü ki!

Derık birden her şeyi olduğu gibi hatırladı, gözlerini kapattı. Halsiz bir sesle:

— Burası hastane mi? diye sordu. Beni kım buraya getirdi? Hastalığım çok mu sürecek? Ölecek miyim dersiniz?

Doğrusu, kendini hiç de ölecekmiş gibi hıssetmiyordu, ama içinden gelen tuhaf bir hissin tesiriyle yalancıktan çok hasta taklidi yapıyordu. Meşhur bir polis hafıyesinin oğlu olduğu için acayip durumları hemen farkedebiliyordu.

— Amanın, ölmeyi de nereden çıkarttın? Yelken pek fena alabora olunca yere düşmüşsün o kadar. Bulan adamlar yine akıllıymışlar da seni buraya getirdiler. Ben de bu hastanenın baş hastabakıcısıyım.

Kadın, bir şişeden bardağa koyu renkli bir su doldurarak Derık'e uzattı:

— Bunu iç, bir saat sonra dıpdiri kalkarsın, dedi.

Derik tereddüt etti. Bardaktan tuhaf bir koku geliyordu, isteksizce bardağı alıp son damlasına kadar ağzına boşalttı. Sonra başını yorganın içine soktu.

— Aferin, iyi huylu bir çocuğa benziyorsun. Ben sonra yine gelirim.

Kapı kapanır kapanmaz Derik ağzında tuttuğu ilâcı çıkarttı. Bır iki damladan fazla yutmamıştı ama, ilâcın tesiri müthişti. Oda fır fır dönüyor, çocuk hayal gördüğünü sanıyordu. Bır ara kardeşını, meraklı bır yüzle üzerine eğilmiş olarak gördü.

— Olamaz, dıye sayıkladı, kâbus görüyorum.

Sonra gözlerinin önünü kaplayan sis dağıldı. Pauline gerçekten yanındaydı, gülümsiyen gözlerle ona bakıyordu. Derık yatağında doğruldu. Konuşmaya başlayacaktı ama kardeşi elini dudaklarına götürerek «sus» işareti yaptı. Parmaklarının ucuna basarak kapıya gıtti, dışarıyı dinledi, sonra yine yanına döndü. Alçak sesle:

— Beni dinle Derık, dedi. Çok güç bir durumdayız. Buranın acayip bir yer olduğunu sen de anlamışsındır her halde. Kadının dediği gıbi hastane filân değil. Babamın aylardır aradığı «Yeşil Çete» nin merkezi. Babamın neden bıze hava karardıktan sonra sakın dışarda kalmayın diye sıkı sıkı tenbih etmesinin sebebini şımdi anlıyorum. Son zamanlarda okula giderken de yanımıza bırını takması boşuna değilmiş meğer. Haydutlar seni ellerinde rehin olarak tutacaklar.

— Anlıyorum. Desene faka bastık. Peki ne yapacağız?

— Şansımıza benim burada olduğumu bilmıyorlar. Kazadan sonra yardım ça-

DÜŞMEK

Yemişler ballandıkça düşer,
Yapraklar kuruyunca.
Yavru kuş uçmayı şaşırınca düşer,
Yıldızlar da düşer
Çocuklar da...

Orhon M. ARIBURNU

ğırmak için uzaklaşırken adamlar gelip seni aldılar. Görülmiyeyim diye korkudan saklandım. Sonra da peşlerine düşüp buraya geldim. Camın açık kaldığı bir zamanı kollayıp içeri daldım. Şimdi bana kalırsa... Suss!...

Pauline bir dakika içinde odanın ucuna gidip kalın perdenin arkasına saklandı. Derik hızla yattı. O sırada odaya iki adamla hastabakıcı rolündeki kadın girdiler. Adamlardan biri:

— Hımmm, diye homurdandı, aferin işini görmüşsün. Ama ilâcı fazla mı kaçırdın acaba? Her tarafa koku yayılmış.

Kadın yatağa yaklaştı·

— Ne o, aa baksanıza ilâcı çıkartmış. Kimi aldattığını sanıyorsun. Bir de yalancıktan uyku taklidi yapıyor.

Adamlar yatağın ayak ucuna gelmiş, ileriye doğru eğiliyorlardı. Derik, «Ne yapacaksam tam sırası» diyerek çıplak ayaklarının olanca gücüyle adamların çenelerine bir tekme attı. Ne olduklarını anlamıya fırsat bırakmadan yorganı ikisinin başına geçirdi. Aynı anda Pauline de perdelerin arkasından fırlamış elindeki kalın kumaşı yalancı hastabakıcının üzerine örtmüştü. Derik eline geçirdiği sandalya ile adamların kafalarına vurdu, iki kardeş bir anda pencereden fırladılar, koşmağa başladılar.

Dışarda acı bir rüzgâr esiyor, çocukların yüzlerini bıçak gibi kesiyordu. Derik ne dolambaçlı yolda koşarken, ne de buzların üstünde kayarken soğuğun farkına varabiliyordu. Başları üzerinden bir kurşun vızıldayarak geçti ama, iki kardeş artık haydutların hedefi olmaktan çok uzaktılar. Derik nefes nefese kardeşine·

— Sakın yavaşlama, dedi. Bırrr... Donacağım!

Soğuktan tıtriyorlardı. Koşarlarken ilerde bir karaltı gördüler. Pauline:

— İşte, yelkenimiz burada, dedi. Acaba işimize yarar mı dersin.

Nefes nefese yerde yatan teknenin yanına vardılar.

— Ohh, hiçbir yeri kırılmamış. Gayet iyi görünüyor. Ben bir çiftlik evi biliyorum Acele edersek oraya varırız.

İki kardeş çabucak hafif yelkenliyi yerden kaldırdılar. Pauline arkasından itti, rüzgâra doğru yön aldılar. Yelkenler şişti. Buz ovasında âdeta uçuyorlardı. Derken bütün ovayı çın çın çınlatan bir kahkaha duyuldu. Pauline çok korkmuştu.

— Acaba kim gülüyor, diye kardeşine sordu.

Derik dümeni idare ediyordu. Sakin bir sesle:

— Pauline, haydutlar bizi durdurmak için hiçbir şey yapmıyorlar. Tuhaf değil mi? diye sordu. Hattâ tabancalarını bile kullanmadılar. Neyse, şimdi onları bırakalım. İyi ki rüzgâr var. Hava kararıyor ama çiftlik evini görebiliriz. Şu ipi çek.

Kardeşi, ağabeysinin sözünü dinledi ve yelkenli buzların üstünde son hızla yoluna devam etti.

— Bir aksilik çıkmazsa yarım saate kalmaz oradayız. Uuuuu, kendimi kutuplarda yaşayan Eskimolar gibi hissediyorum.

Dakikalar geçiyor, iki kardeş eve vardıkları zaman babalarına nasıl hesap vereceklerini düşünüyorlardı. Birden yelkenli bir ara sarsılınca Derik dehşet içinde soludu. Pauline merakla:

— Ne var, ne oluyor? diye sordu.

— Buz çatlıyor. Şimdi kahkaha sesinin mânasını anladın mı? Buraya «Şeytan Tarlası» derler. Su derin olduğu için buz gayet incedir.

— Evet, bir de hikâye anlatmışlardı. Güya burayı lânetlemişler!. Ama yılmamalı. Ümitsizliğe düşersek, her şey mahvolur. Bu işin altından kalkmalıyız.

Pauline, yelkenlinin üzerinde sarsıla sarsıla ilerlediği buz ovasına bakarken ürperdi. Arada bir korkunç bir çatırdama sesi, onun arkasından insanın tüylerini diken diken eden bir kahkaha duyuluyordu. Pauline kısık sesle:

— Haydutların buzun çatladığından haberleri vardı, dedi. Ne hain insanlar. Her ne olursa olsun, haklarından gelmeliyiz.

Derik başını salladı. Bütün maharetini kullanarak yelkenliyi idare ediyordu.

Rüzgâr doğru yönde esiyor ve hafif tekne sanki motörle işliyormuş gibi buzun üstünde kayıyordu. Fakat her an soğuk suların içine gömülebilirlerdi. Bir ara karanlığın içinden sert bir sesin, «Hey!» diye bağırdığını duydular. Cümlenin sonu rüzgârla karışıp uzaklaşmıştı ama, Derik rotayı sesin geldiği tarafa doğru çevirdi. İki kardeş bütün dikkatleriyle önlerinde siyah bir leke var mı diye bakıyorlardı. Derik dümenle uğraşırken:

— Iyi ki rüzgâr sert esiyor, dedi, yoksa halimiz dumandı. Teknenin bütün ağırlığıyla buzun içine çöktüğünü bir düşün.

Pauline titreyerek başını salladı. Birden önlerinde bir su değirmeninin karaltısını görür gibi oldular. Derik:

— Önümüzde su var, diye haykırdı. Çabuk yere atla.

Yelken yana doğru eğilirken iki kardeş elele buzların üstüne düştüler. Derik'in küçük teknesi karanlık sulara gömüldü. O sırada yanlarına iki adam gelmişti.

— Deli misiniz? diye haykırdı. Bu havada yelkenle gezintiye çıkılır mı?

— Çabuk bizi telefon olan bir yere götürün. Yürüyecek halimiz bile yok.

Adamlar işin içinde bir şey olduğunu sezmişlerdi. Birkaç dakika sonra Derik, çiftlik evinden babasına telefon ediyordu. Sözlerini bitirince babası:

— İyi, dedi. Şimdi her şeyi bana bırakın, ikiniz de çabuk sıcak banyo yapın.

Akşam evlerinde, ateşin önünde çay içerlerken baba çocukları azarlasın mı, yoksa övsün mü, ne yapacağını bilemiyordu. Ama, yüzünde tatlı bir gülümseme vardı.

★

Doğan Sigorta'nın Tahsil ve Çeyiz sigortaları çocuklar için hazırlanmıştır. Bu sigortalara ne kadar erken başlanırsa o kadar kârlıdır.

ATATÜRK ISLANMAZ MI, BABA?

Biliyorum çocuğum :
Oyuncaklar dünyasından ötede
Üzüntünü, başını kaldırıp
«Atatürk ıslanmaz mı, Baba ?» derken
Bu sağnaklı kış gecesinde
Nice tunçtan, taştan Atatürk
Yükselir ülkemizde.

Gelmez O'nun hiç uykusu,
Sular akar başından, omuzlarından.
Fakat yok çekindiği, korkusu
Isıtır bizden geçen ateş O'nu
Gözleri inanç dolu.

Kimi yerde dimdik, ayaktadır
Kimi yerde at üstünde...
Kimi yerde kılıcına dayanmış
Kalpaklı, başı açık...
Doğmuş, alışmış bizi korumak için
Tanrı buyruğu vardı sesinde.

O'dur besinlerimizi kutlu eden,
Esenliklerimizi bağışlayan,
Bize bu sıcak odayı veren
Hepimizi büyüten
Türkluğü mutluluğa erdiren.

Mehmet Çapman'ın Babası
Nedim ÇAPMAN

Bugünkü Ankara'dan bir görünüş

Yeni Ankara - Eski Ankara

DÜN, Ankara Kalesinin duvarları dibinden. Elmadağı'nın karlı tepelerine, Hüseyin Gazi'nın sert ve yalçın zirvesine, oralarda dolaşan köpük köpük bulutlara baktım. Sonra gözlerim, dağların eteklerinden ovaya doğru indi. Önümde koskoca bir şehir serilmiş yatıyordu. Bir ucu Cebeci'de başlıyor, Kurtuluş, Sıhhiye, Yenişehir, Çankaya, Maltepe, Bahçelievler, Yenimahalle... sıraya girmiş küçük kasabalar gibi birbirini takib ediyordu.

Kırmızı damları, parkları, sokakları ve ağaçlarıyla bu manzara ne güzel, ne iç açıcıydı

Böylece, gözlerim uzaklara dalmış bu güzelliği seyrederken, zihnim karışır gibi oldu, geçmiş hâtıraların içinde sanki kayboldum. Yetişmiş bir insan olmaktan çıktım da sizler gibi küçük bir çocuk oldum.

O zamanlar biz yine Ankara'da oturuyorduk. Ama benim çocukluğumdaki Ankara bugünkü Ankara'dan ne kadar farklı ne kadar karanlıktı.

Babam ve annem, ilk defa 1923 yılında Ankara'ya gelmişler. O zaman ben kırk günlük küçük bir çocukmuşum. Bir gece yarısıymış Trenden inince o kadar çok ağlamışım ki, bütün istasyon ayağa kalkmış

Her taraf karanlıklar içindeymış. Utanmasa annem de ağlıyacakmış. Babam bizleri bir duvarın dibinde bırakıp araba bulmaya gitmiş.

Hayli geç gelmiş. Çünkü istasyonda iki üç at arabasından başka vasıta yokmuş, onları da kiralamak hayli güç oluyormuş

Araba, karanlık bir yolda tıngır mıngır yürümeye başlayınca annem babama sormuş: «Şehre gelmedik mi?»

«Geldik...»

«Öyleyse neden araba yoldan yürümüyor?»

«Yoldan yürüyor... Ama

yol bozuk... Daha doğrusu yol yok...»

Gerçekten de ne yol, ne de yollarda ışık varmış.

Annem Ankara'ya, o zamanlar güzelliği dünyaca meşhur bir şehirden geliyormuş. Bu hal çok fenasına gitmiş. Yine babama sormuş:

«Sen bana, Ankara için güzel bir şehir, dememiş miydın?»

«Evet...»

«Ama karanlıkta görebildiklerimden anlıyorum ki, burası bir şehir değil, bir köy!»

Babam, annemin sesinin çok kırgın olduğunu anlayınca önce gülmüş, sonra soğuktan buz gibi olan ellerini tutmuş ve demiş ki, «Şimdi bir köy... Hattâ köyden de daha beter olabilir. Ama burası Türkiye Cumhuriyetinin yeni merkezidir. Göreceksın, yakında burası dünyanın en güzel şehirlerinden biri olacak... Genç Cumhuriyet bunu yapacak!

Ankara'da Dil - Tarih ve Coğrafya Fakültesi

Anneme gündüz göziyle Ankara, geceki manzarasından daha da fena görünmüş Yamrı yumru sokaklar, kara kara evler, ağaçsız, bahçesiz, parksız bir şehir.

Yıllar geçti... Bizler büyüdük. Okula gittiğim ilk seneydi. Şu Hısar kapısı önünden yine böyle uzakları seyrediyorduk. Çok iyi hatırlıyorum, şimdi Hukuk Fakültesinin, Sıyasal Bılgıler Okulunun olduğu yerler bomboş bir ovaydı. Ovanın ortasından tren yolu geçiyordu Ve tren yolunun kenarında tek bir ev vardı Evet tek bir ev!

Çankaya köşkü etrafında, Yenişehire doğru hayat başlıyordu

Babam anneme eliyle o u-

Büyük kurtarıcımız Atatürk'ün yattığı Anıt - Kabir

Ankara'da Gençlik Parkı

zak ufukları göstermişti: «Bak, demişti, yeni bir şehir doğdu ve büyüyor...»

Annem: «Evet, dedi... Yedi sene evvel burası bir köydü... Şimdi bu köyü ne kadar çok seviyorum!»

O tertemiz asfalt yollar, ağaçlar, parklar, büyük binalar, anıtlar, güzel evler... Ankara gerçekten güzel bir şehir oldu. Babamın sözü doğru çıkmıştı. Şimdi gözlerimi bu güzel şehir üstünde gezdirirken düşünüyorum:

Ben çocukken Gençlik Parkı denen yer yoktu. Orası bir bataklıktı. Şimdi orası büyük bir orman gibi... Pek sevimli bir luna parkı var... Havuzları var, golf sahaları var, hayvanat bahçesi var...

Ben çocukken Ankara'da değil güzel bir tiyatro binası, doğru dürüst bir sineması bile yoktu. Şimdi orada beş tiyatro ve çok güzel bir de opera var... Sinemaları saymıyorum. Tenis sahaları, sergi binaları, müzeleri, kütüphaneleriyle Ankara ne benzersiz bir kültür ve sanat şehri oldu.

Ya üniversite binaları?... En çok onlarla iftihar ediyorum. Çünkü her şey aklıma gelirdi ama bu kadar az zamanda böyle bir gelişmeyi düşünemezdim. Lisedeyken biz, nasıl olsa diploma alınca, İstanbul'a gidip orada okuyacağız, diye düşünüyorduk... Fakat düşündüğümüz gibi olmadı. Bizimle beraber Ankara'da bir de üniversite doğdu.

Evet, bütün bunlar biz çocukken yoktu.

Böyle dedim ve gözlerim uzakta, Anıt-Kabir'e takıldı kaldı... Orada yatanı düşündüm...

Bizim çocukluğumuzda Anıt-Kabir de yoktu. Atatürk hayattaydı. Yeni Cumhuriyetle beraber yeni Ankara'nın kurulmasında da gece demeden gündüz demeden çalışıyordu.

«Ölmek için çok erkendi» diye düşündüm...

Artık kale duvarlarından yeni Ankara'yı seyretmek istemiyordum, dalgın dalgın şehre indim.

Ulus Meydanındaki Zafer Âbidesi önünde, yeni Ankarayı kuran Gazi Mustafa Kemal Paşayı, o şanlı duruşu ile seyrettim, onu saygıyla selâmladım

Nezihe ARAZ

GÜLER YÜZ

İYİ NİYET

İyi niyet, hepimizin büyük dostudur. Siz de onun, kalbinizin bir köşesinde yaşadığının farkında değilsiniz belki.

İyi niyet çalışmamıza, bazan pek de hoşunuza gitmeyen günlük işleri yapmamıza yardım eder.

Meselâ okuldan gelip, ertesi gunkü derslerinizi hazırladıktan sonra dinlenmeği hakederek sedire kuruldunuz, elinize bir dergi, kitap yahut elişi aldınız. Tam o sırada anneniz:

«Yavrum, kardeşin ağlıyor; mutfakta işim var, oyalayıver onu.» Veya nineniz:

«Evlâdım, gözlerin benimkinden daha sağlam; şu pirinci ayıklayıver!» deyince, İyi Niyet dostumuz hemen işe girişir, istemediğiniz şeyi sıkılmadan, surat asmadan yapmanıza yardım eder. Uysallığınız büyüklerinizin, eğlendirdiğiniz küçüklerin yüzünü güldürür. Halbuki İyi Niyet olmayan yerde her şey alabildiğine ters gider. Verilen işi söylene söylene, abus çehre ile yapmak, küçükleri hırpalamakla varılacak tek sonuç tatsızlıktır. İçinizde yaşayan İyi Niyet dostunun sizi ondan korumasına daima gayret edin.

KARAGÖZ OYNUYORUZ

Çocuklar, kendinizi bulun!..

Karagözcük — Babacığım, Doğan Kardeş'teki çocuk şiirlerini okuya okuya ben de şiir yazmaya heveslendim. Bir tane yazdım. Doğan Kardeş'e elimle götürdüm.

Karagöz — Bak şu yaptığın işe

Karagözcük — Beni Şükrü Enis Regü amcanın yanına çıkardılar.

Karagöz — Kimmiş bu Şükrü Enis Regü amca?

Karagözcük — Doğan Kardeş'in yazı işlerine bakıyormuş. Çok iyi bir adam. Beni güler yüzle karşıladı. «Anlat bakayım, ne istiyorsun?» diye sordu. Ben de ona şiir yazdığımı, Doğan Kardeş'te bastırmak istediğimi söyledim «Oku bakayım» dedi. Okudum, okudum ama beğenmedi.

Karagöz — Neden acaba?

Karagözcük — Çünkü ben büyükleri taklit ediyormuşum. Onlar gibi şiir yazmağa özeniyormuşum. Halbuki çocuklar şiir yazarken de, resim yaparken de çocuk kalmasını bilmeliymişler

Karagöz — Bana sen şiirini hiç okumadın.

Karagözcük — Utandım babacığım.

Karagöz — Allah Allah, ne var bunda utanılacak. Şiir yazmak ayıp mı? Ben de senin yaşındayken yazar yazar da gazetelere yollardım. Hiçbirini basmadılar. Oku bakayım şu senin şiiri.

Karagözcük —

Güneş ufukta battı.
Akşamın zulmeti
Semaları kapladı,
Hayallerin oyunu başladı.

Karagöz — Ayol sen bayağı ihtiyarlamışsın da benim haberim olmamış.

Karagözcük — Aa... Neden babacığım?

Karagöz — Bizim zamanımızda böyle şiirler yazılırdı ayol. Şimdi (gök) dururken (sema), (karanlık) varken (zulmet) diyen kaldı mı hiç? Sen tam mânasiyle lügat paralamışsın.

Güzel Sözler

★ **Sabır, her başarının anahtarıdır.**

★ **Yalnız budalalar hatalarında ısrar ederler.**

★ **Kitabı seven yalnızlıktan korkmaz.**

★ **Düşün, sonra yap.**

★ **Yalnız cahiller kendilerini beğenirler.**

★ **Vicdanın rahat mı, mesutsun.**

★ **Senden yaşlılara yerini bırak. Düşün ki, sen de bir gün yaşlanacaksın.**

★ **Her gece yatarken kendi kendine sor: Bugün ne iyilik yaptın?**

★ **İyilik yapanı herkes sever.**

★ **Zorla güzellik olmaz.**

★ **Hasıl: «Ne yapayım, herkese yardım edilemez ki...» der ve kimseye yardım etmez.**

Karagözcük — Ne bileyim ben, zulmet, sema, ufuk, hayal gibi kelimeler kullanırsam şiir olur sandım.

Karagöz — İşte bu olmadı. Şiir yazmak için duygularını, düşüncelerini bütün saflığınla, âdeta çırıl çıplak anlatmalısın. Yoksa böyle büyük lâflar etmeğe özenirsen, gülünç olursun. Şimdi artık büyükler bile böyle cicili bicili, özentili şiirler yazmıyorlar

Karagözcük — Doğan Kardeş'teki o amca da öyle dedi babacığım. «Sen tabiî olmaktan hiç şaşmazsan, kendin kalmasını bilirsen, bak o vakit ne güzel şiirler yazarsın» dedi. «Sonra konularını seçerken de bayağı olmaktan kaçın. Güneşin batmasından bıktık artık. Öyle konular seç ki, onu senden başka hiç kimse yaşamış olmasın, herkesin söylediği sözleri tekrarlamak marifet değil.» dedi.

Karagöz — Yerden göğe kadar hakkı var bu amcanın. Bir daha sefere bakalım neler yumurtlayacaksın. Benim sana tavsiyem, çok yaz, çok oku, fakat öyle her yazdığını da bastırmağa kalkış-

Karagözcük — Doğan Kardeş'e her gün yığınlarla şiir geliyormuş. Çoğunu basmıyorlarmış. Çünkü hepsi böyle büyük taklidi, özentili şeylermiş. Şükrü Enis Regü amca, «Sakın darılma, kırılma, dedi, öğütlerimi dinlerlersen kendini bulursun, güzel güzel şiirler yazabilirsin.»

Karagöz — Haydi bakalım, inşallah!...

RAFTAKİ BEBEKLER

BÜYÜK bir mağazanın en kuytu koşesinde, yüksek bir rafın üzerine atılmış bir Taş Bebek vardı. Kırpıklerinin ve kırmızı yanaklarının rengi solmuş, üstü başı yıpranmıştı. Acaba sahiden eskimiş miydı, yoksa üzerini örten kalın toz tabakasından mı öyle görünüyordu; kimbilir!

Taş Bebek, yıllardan beri rafta yatıyordu. Kimse ne tozunu alıyor, ne de aldırış ediyordu. Neden mi diyeceksiniz? Sebebi şu:

Dükkândaki eşyaların tozunu almak küçük çırağın vazifesiydi. Fakat çocukçağız işlerinin çokluğu yüzünden bir türlü toz almağa vakit bulamıyordu. Dükkânın sahibi bayan, çocuğun iki ayağını bir papuça sokar, oraya buraya koştururdu.

— Al şunu yukarı kata götür, şu paketi karşıki dükkâna bırakıver, haydi çabuk olsana, gözünü aç.

Zavallı çocuk şaşkınlıktan ne yapacağını şaşırıp hiç durmadan çalışırdı. Ara sıra aceleci Bayan:

— Bugün rafların tozunu alıver, dedi ama, tam çocuk merdiveni dayayıp rafa uzanırken verilen yeni bir emirle ok gibi fırlayıp başka işlere daldı.

Rafın üstündeki bebeklerin kirli, tozlu, eskimiş görünmeleri işte bu yüzdendi. Gerçekten çocuğun bu işte hiçbir kusuru yoktu. Çırağın çilli yüzü üst rafa ne zaman uzansa Taş Bebek sevinçten deliye dönerdi. Eskiden anahtarla kuruldukça «Möö» diyen, ama artık bir işe yaramıyan yanındaki oyuncak ineğe:

— Bu defa sahiden tozumuzu alacak, temizleneceğiz, dedi.

Ama oyuncak inek artık her şeye boş veriyordu:

— Boşuna ümitlenme. Bak görürsün, yine bir işi çıkar

İneğin sözleri her zaman doğru çıkardı. O zaman işlerin ters gitmesinden memnunmuş gibi derinden, «ah, of» çekerdi. Fakat, Taş Bebek hiçbir zaman ümidini kaybetmedi.

Üst rafa atıldığı günü çok iyi hatırlıyordu. Evet, tam sekiz yıl önce tezgâhtan düşüp boynu kırılan oyuncak zürafa ile birlikte buraya fırlatılmışlardı. Eski günleri hatırladıkça içi burkuluyordu. Vitrinde gelip geçenin görmesi için kurulu bekler, ellerini kollarını oynatır, u-

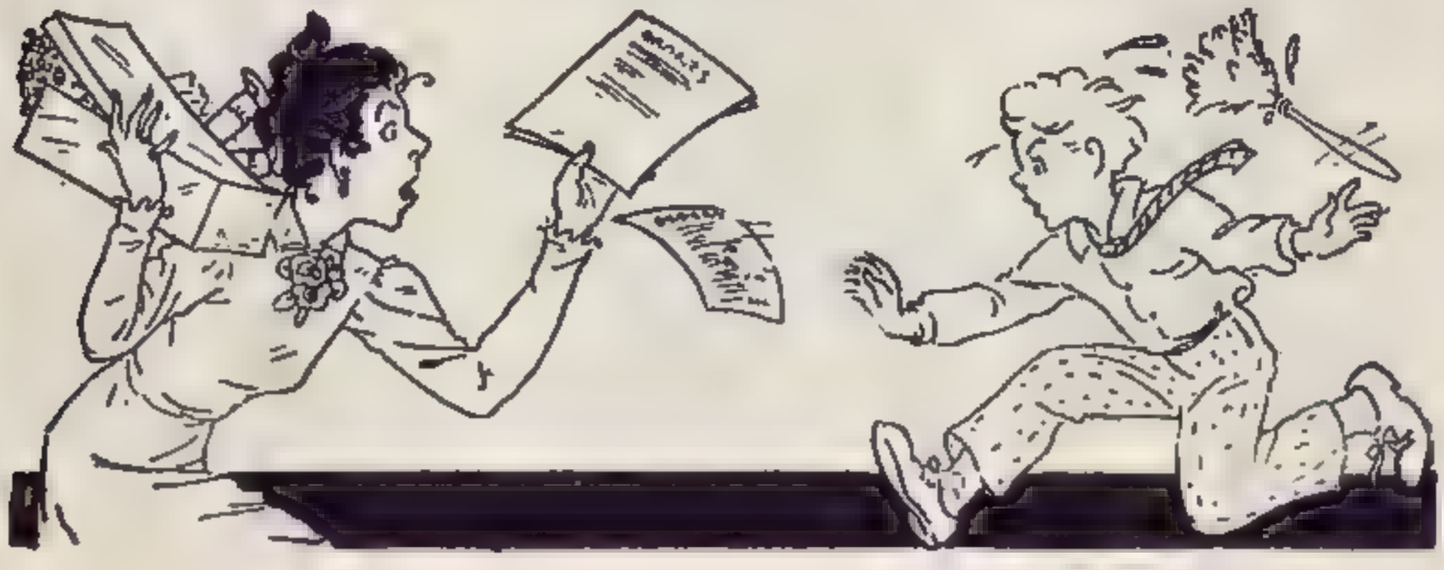

zın kirpikli gözlerini kapar, «İnga, İnga» derdi. Nerede o günler!

Bir gün küçük bir kız çocuğuyla annesi dükkâna gelmişler, annesi Aceleci Bayanla konuşurken kız bebeği kucaklayıp sıkıca sarmıştı. O zaman, içinde bir şey «vınk» etmiş, bir daha ne kolunu, ayağını oynatabilmiş, ne de «İnga» diyebilmişti. Kız çocuğu suçlu suçlu bebeği yerine koymuş, annesinin elini tutarak dükkândan dışarı çıkmıştı. İşin kötü tarafı dükkâncının onun kendi kendine bozulduğunu sanmasıydı. Bir işe yaramadığını görünce üst raftaki kırık bebeklerin yanına atmış ve:

— Boş zamanımda tamir ederim, demişti.

O gün bu gün, Taş Bebek tozlarla, örümceklerle arkadaş olmuştu.

Taş Bebek yine de her şeyi iyi tarafından almasını bilirdi. İyi ki rafın kenarına yakın bir yere düşmüştü de dükkânda olup bitenleri görebiliyordu.

Kırmızı yanaklı afacan erkek çocuklar, rayların üzerinde işleyen oyuncak trenlere, kurulunca havalanan uçaklara merakla bakarlardı. Ya kız çocuklar... Bebekleri ne büyük bir zevkle seyrederlerdi.

Bazan raftaki kırık oyuncakların aralarında hoş vakit geçirdikleri olurdu. Zürafa pek muzıpti. İnek de ondan aşağı kalmazdı. Ara sıra kavgaya başladılar mı bir kıyamettir kopardı. Taş Bebek bu gürültülü sesleri Aceleci Bayanla çırağın duymayışlarına şaşar kalırdı. O hiçbir zaman kavgalara karışmazdı. Kendi kendine iyi günlerin yakın olduğunu düşünerek uslu uslu otururdu.

Bir gün Aceleci Bayan her zamandan daha fazla oraya buraya koşmağa, dükkânın içinde fır fır dönmeğe başladı. Zavallı çırağı bir oraya bir buraya koşturuyor, bunaltıp duruyordu. Taş Bebek bundan Bayramın yaklaştığını anladı.

Günden güne dükkâna giren çıkan ayak sesleri fazlalaşıyordu. Bayramdan iki gün önceydi. Bütün gün dükkân, müşterilerle dolup taşmıştı. En sonunda ayak sesleri kesilmiş, dükkâncı Bayan gece için hazırlanmağa başlamıştı. Telâştan raflarda bir tek bebek kalmadığının farkına varmamıştı. Birden çırağa:

— Aman yarabbi, hiç bebek kalmamış, eyvah ne yapacağız? dedi. Daha önümüzde bir gün var. Yarın müşterilere ne satacağız? Acaba üst rafta işe yarar bir şeyler var mı? İskemleye çık. Bir bakıver.

Taş Bebek o kadar sevinmişti ki, çırak kırık bebekleri bir bir aşağıya atarken heyecandan titriyordu. İşte, zürafa, inek kırk yıllık yerlerinden ayrılıyorlardı. Aceleci Bayan bunları görünce:

— Bak hele, aşkolsun, bunca zaman rafta kalmışlar da haberim yok, diyordu. Hemen hepsini tamırcıye götür.

Sıra Taş Bebeğe gelmişti. Çırak onu eline alınca tozunu üfledi, silkeledi, birden:

— Ah, dedi, ne güzel bir bebek!...

— Hangisi, bu mu? Hay Allah, olacak şey değil. Hatırladığıma göre bu bebeği rafa atalı sekiz yıl oldu. Zaman ne çabuk geçiyor. Haydi çocuğum çabuk merdivenden in. Sabunla bir tas su getir.

Çocuk derhal istenilenleri getirdi. Aceleci Bayan bebeğin yüzünü temizledi. Şapkasını düzeltti. Dikkatle baktı:

— Bir zamanlar elini kolunu oynatır yürürdü. Haydi çabuk bana bir tornavidayla kerpeten getir!

Çocuk, göz açıp kapayana kadar geri geldi. Aceleci Bayan bebeğin orasını burasını kurcaladı, kalbini açıp âlete çivi soktu. Taş Bebek sabırla sonunu bekliyordu. En nihayet içinde bir şeyin «gırç, gırç» ettiğini duydu. Bir dakika sonra uzun kırpikleri gözleri üzerinde inip kalkıyor, elleri kolları işliyor, «İnga» diyordu.

— Oh, eskisi gibi yepyeni oldu.

Barış Karcı kardeşin «Şeytan Arabası»

Size bir şair kardeş daha tanıtıyoruz: Mehmet Barış Karcı. Bu yıl Anadoluhisarı Defterdar Mehmet Bey İlkokuluna başlayan bu kardeşin geçen ay «ŞEYTAN ARABASI» adlı güzel bir şiir kitabı çıktı. Basında ve sanatçılar arasında büyük bir ilgi gören bu sevimli kitabın resimlerini ve kapağını da kendisi yapmış.

Barış 1952 yılında İstanbul'da doğmuş. 1957 yılı kasımında, mevsimin ilk karı serpiştirmeğe başladığı gün, heyecanla bahçeden içeri girerek «Ben de şiir söyliyeceğim» demiş. Annesi söylediklerini yazmış. Böylece şiire başlamış.

Barış kardeşin «ŞEYTAN ARABASI» adlı kitabından aşağıya bazı parçalar alıyoruz. Çocuk kalmasını bildiği ve büyükler gibi yazmağa özenmediği için Barış bakın ne güzel, ne içten şiirler söylüyor.

artık kış gelmiş
yapraklar dökülmüş güller solmuş
karanfiller sararmış
çiçekleri sümüklüler yemiş
erikler yere düşmüş çürümüş
dallar kırılmış
57000 daldan bir dal kalmamış

★

Dünyayı dolaşmağa kalktım
dünyadan biraz yükseldim
Allahtan biraz alçaktım
aşağıdan gürültülü sesler geliyordu
arkama baktım korkuyla
sun'î peyk geliyordu

★

uzun yollar yılan yollar
bu yollarda yürüsem
ben yürüyemem ah bu yollar çok uzun
taksiler yürür ancak
taksiler yüzbin milyar metre gider
yine de yollar bitmez
pat pat çat çat

Çırak hayran hayran bebeğe bakarak:

— Ah ne güzel, ne sevimli, diyordu.

Birden Aceleci Bayan bebeği bırakıp çocuğa bakmağa başladı:

— Neden bebekle bu kadar ilgilendin? Erkek çocuklar Taş Bebekleri sevmezler.

Çocuğun yüzü pancar gibi kızardı:

— Bilmem, diye kekeledi, bilmem...

— Neyin var çocuğum?

Çocuk önüne baktı:

— Kızkardeşim, dedi, küçük bir kızkardeşim var. Bu bebeği ne kadar çok seveceğini düşünüyorum da... Hele yürüyüşünü görse bayılır O hasta, zavallıcık sakat.

Aceleci Bayan çocuğa merhametle bakıyordu:

anneciğim kara gözlü olma
küçük gözlü anneciğim
kocaman olma
küçük ol seninle oynıyayım

★

bir dikenliğin arasından geçerken
kıvrılarak
karşıma yılan dikiliyordu
hey yılan
kimin arkadaşısın sen
hangi yılanın arkadaşı

★

sıralı adamlar oturur
davul gibi
güleceğim geliyordu
birisi davul çalar
birisi oyun oynar
ah ne güzel oyun
küçüksu çayırlarında

eve gitmiyeceğim geliyor
karnım acıksın isterse

★

dedem uyur orada
ben oynarım burada
şıkırdıkta şıkırdık
şıkırdıkta şıkırdık

★

ayın üstü kırtık kırtık
sinemada gördük zaten
üstüne çıkıp da ne yapalım
sinemada gördük zaten

★

tost güzel bir börektir
çizgili bir börek
kedim onu yer mi acaba
ona hasret kaldım

★

ah babacığım babacığım
beni kucağına al
hacivat karagöz çiftetelli öğret

bir gün yazdı
çocuklar bahçede uçurtma uçururken
yavaş yavaş havadan bir kuş geçti
uçurtma kuşa takıldı
kuş gagasiyle ısırdı
ve hokkabaz gibi burnu delik
havadan yere indi

— Aşkolsun sana, dedi, neden bana kardeşinden hiç bahsetmedin? Zannedersem söyleyecek vakıt bulamadın. O kadar çok koşturuyorum ki seni! Eh, bütün bebeklere sen bakıyor, tozlarını sen alıyorsun. Al, kardeşine bayram hediyesi götür.

Çocuğun nefesi kesilmişti:

— Çok teşekkür ederim, diye kekeledi. Kardeşim pek sevinecek!

O akşam Taş Bebek küçük kız çocuğunun sıcacık kolları arasında yatıyordu. Çocuk arada bir:

— Benim güzel bebeğim, diye mırıldanıyordu.

Taş Bebek sevinçten ne yapacağını şaşırmıştı. Sekiz yıl bekledikten sonra böyle iyi bir çocuğa düştüğü için memnundu. **A. R. B.**

Başlık ve Eldiven Takımı

Havalar soğudu. Onun için size b u sefer bir eldiven ve başlık örneği veriyoruz.

Resimde gödüğünüz eldiven ile başlığı evdeki artık kalın paltoluk kumaşlardan, kaşeden yapabilirsiniz. Kenarları pembe yünle çırpa çırpa dikilen eldiven ile başlığı çiçek desenleriyle de süsleyebilirsiniz.

Evvelâ işe eldiven için bir taslak çizerek başlayın. Elinizi büyücek bir kâğıdın üzerine koyarak sadece baş parmağı içine almak üzere bir kalıp çizin. Dikiş yeri için fazla yer bırakmayı unutmayın. (Şekil A) Sonra kalıbı kesin. dikilince tam elinize göre olacağından eminseniz, kalıbı kumaşın üzerine koyup eldivenin birinci yarısını kesin. Aynı kalıptan bir tane daha kesip kalıbı çevirin. İki tane daha kesin. Böylece eldivenin dörder parçasını elde etmiş olacaksınız. Sağ ve sol ele giyilecek üst kısımlara küpe çiçekleri işliyerek süsleyin. Sonra bilek kısmından iki santim bırakarak muntazam aralıklarla delikler açın. Bu deliklerin arasından kurdelâlar geçirip tam ortalarından bağlayın. Sonra alt parçalarını da koyup çırpa çırpa pembe yünle dikin

Başlığa gelince : kalıp için 18 santim genişlik ve 13 santim uzunlukta bir kâğıt alın. Kâğıdı santimlere ayırın. Sonra aşağıda gördüğünüz gibi aynı şekli çizin. Kalın çizgilerin kıyısından keserek başınıza koyun. Küçükse daha büyütğünü başınıza göre çizin.

Sonra örneği kumaşın üstüne koyarak kesin. F. F. noktalarını ve E. E. noktalarını üst üste iğneleyin. Başlık meydana gelinceye kadar bütün kenarları iğneleyin, teyelleyin. G. noktasından başlıyarak F. ye, H. noktasından başlıyarak E. ye pembe yün ipliğiyle çırpa çırpa dikin. Başlığın öbür kenarlarını da aynı pembe yün ipliğiyle dikin. Resimde görüldüğü gibi. Sonra 15 er santim pembe kurdelâyı başlığın iki ucuna dikin, Başınızın altından bağlayın. Eldivene işlenilen küpe çiçekleriyle bunu da süsleyin.

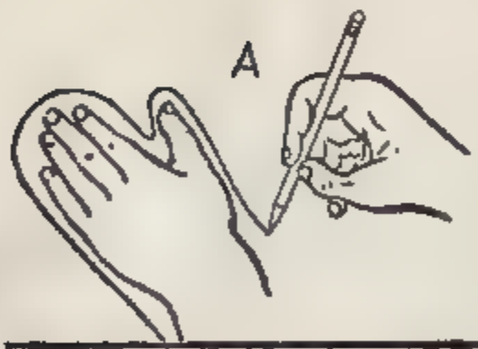

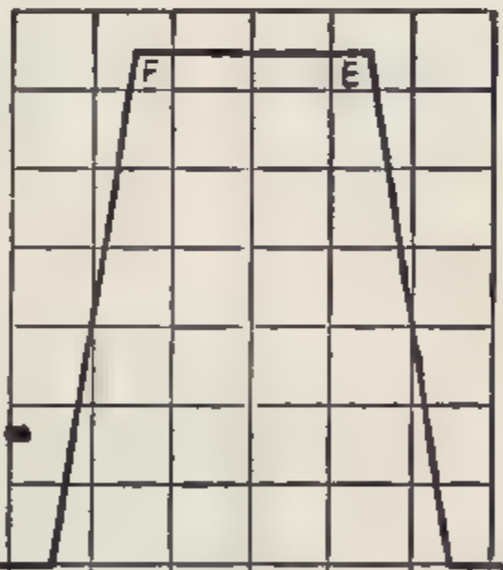

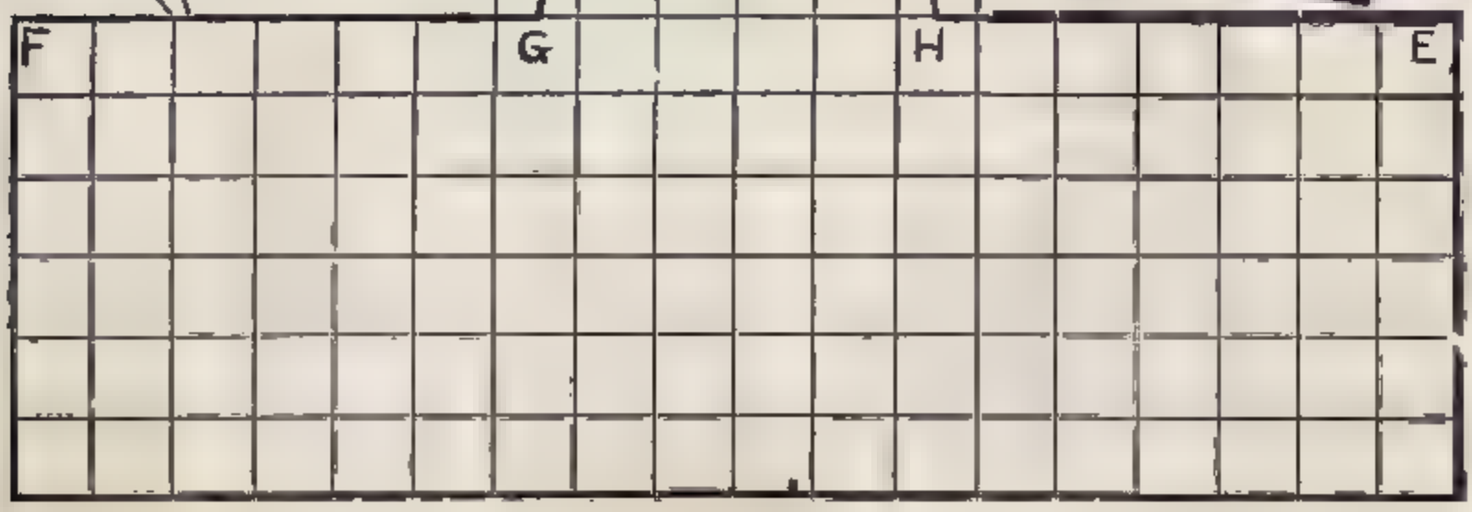

REÇELLİ BİSKÜVİ

Malzeme:
Yarım bardak şeker,
Bir bardak tereyağı,
İki bardak un,
İki yumurta,
Çekilmiş ceviz, reçel.

1 — Yağı kaşıkla iyice ezin. Şeker, yumurta sarılarını ve sonra un ilâve edip karıştırın. Bir ceviz büyüklüğünde parçalara ayırıp avucunuzda yuvarlayın.

2 — Bunları yumurta beyazına batırıp çekilmiş cevize bulayın. Yağlı kâğıdın üzerine biraz arayla dizin. Her birinin üstünde parmağınızla birer delik açın.

3 — Orta hararetli fırında pişirin.

4 — Pişince oyuklarına reçel doldurun.

★

ZEBRA İĞNE

Zebra iğneye sahip olmak istersenız, bir kartona resimde gördüğünüz A şeklinden iki tane çizin. İkisini de mavi beyaz çizgili kumaşla kaplayın. Birbirine yapıştırın. Yelesi ve kuyruğu turuncu yündendir. Kuyruk yarıya kadar örülür. Bacakları iki kat edilmiş kumaştan yapıp vücuda dikiniz. Göz yerine iki siyah pul dikilir. Ağzını da kırmızı iplikle yapın. Bu şekilde B resminde gördüğünüz zebrayı elde edersiniz. Palto ve ceketlerinizin yakasına bir iğneyle tutturursanız, çok şık olur.

KOŞUCU MU, ATICI MI?

İşte sizlere çift çift açık havada oynayabileceğiniz güzel bir oyun. Bunun için beyzbol sopasından daha kısa bir tahta parçasıyla yine tahtadan ufak top gibi bir parçaya ihtiyaç vardır.

İki oyuncudan birinin adı koşucu, öbürününki atıcıdır. Atıcı tahtadan topu havaya fırlatıp tahtasıyla vurur. Koşucu yanında durmaktadır. Atıcı tahtanın düştüğü yere göre koşucunun kaç adımda oraya varabileceğini tahmin eder. Koşucu tahmin edilen adım kadar oraya varmağa çalışır. Eğer muvaffak olursa atıcı o olur. Olamazsa atıcı her doğru tahmin için 5 puan kazanır. 100 puan kazanan, oyunun şampiyonu olur.

KİM GÜLECEK

Çocuklardan biri ebe seçilir. Öbürleri arka arkaya bir sıra olurlar. Ebe elinde mendille sıranın önündeki çocuğa yanaşır, gülünç şeyler söyleyerek güldürmeye çalışır. Mendili yüzüne maske, başına şapka gibi tutabilir. Güldüremezse ikinci çocuğa geçer. Böylece sırada kimi güldürürse o ebe olur. Hiç gülmeden kalan oyunu kazanır.

★

GÖLGE OYUNU

İşte size uzun kış gecelerinde küçük kardeşlerinizi eğlendirecek çok güzel bir gölge oyunu. Parmaklarınıza çeşitli şekiller vererek duvara veya bayaz bir perde üzerine tavşan, kuş resimleri düşürebilirsiniz. Bir deneyin bakalım.

Beyaz Ülkenin Masalı

VAKTİYLE, Groenland'da Orlak adında bir balıkçı vardı. Buzlar çözülmeğe başlayınca iki oğlunu alarak «Kayak» dedikleri fok derisinden sandallara biner, balık avına çıkardı. Karısı Uka ile küçük kızları Mala evde kalıp onları beklerdi.

Kışı pek uzun süren bir yıl, yiyecekleri bitmek üzereyken Orlak karısına:

— Buzların çözüleceği yok. Çocukları alıp yiyecek bir şeyler aramaya çıkayım, dedi. Belki buz yarıklarından balık tutarız.

Üç balıkçı, kalın buz tutmuş denizin üstünden karada yürüyormuş gibi ilerlediler. Epey açıldıktan sonra genişçe bir yarığa rastlayıp zıpkınlarla balık tutmaya başladılar. Balık boldu. Öyle dalmışlardı ki, denizden yaklaşan fırtınanın farkına bile varmadılar. Birden bastıran fırtına buzu oradan buradan parçaladı, balıkçıların bulunduğu buz parçasını dalgalarla beraber açık denize sürükledi. Fırtına dindiği zaman sahilden çok uzaklaşmışlardı; hattâ nerede olduklarını bile kestiremiyorlardı. Buz adacığında, evden aldıkları birkaç kuru balıkla yarı aç yarı tok deniz yolculuğuna devam ettiler.

Tam kurtulmak ümidini kaybettikleri sırada, bir sabah buz adacığı sahile yaklaştı. Karaya bitkin bir halde çıktılar. Düşe kalka ilerlemeğe başladılar. Bir müddet gittikten sonra, ilerde ufak bir kulübe gördüler. Kulübede ihtiyar bir karı koca oturuyordu. Adam yolcuları karşıladı:

— Burası Beyaz Ülkenin son ucudur. Kulübemize hoş geldiniz! dedi, misafirleri içeri buyur etti.

Karısı evde ne bulduysa sofraya çıkardı. Yaşlı adam:

— Yapayalnız kaldık... Biricik oğlumuz bir aydan beri kayıp, diye dert dökmeğe başladı. Bu delikanlıların yaşındaydı. Karımla ben çalışamıyacak kadar ihtiyarız. Son yiyeceklerimiz bitince açlıktan ölecektik. Allah hızır gibi sizi gönderdi buraya. Oğlumuzun yerine bizde kalın.

Orlak'la oğulları için ihtiyarın ricasını kabul etmekten başka çare yoktu zaten. Kaldılar. Birkaç yıl geçti. Karlı ovada bıraktıkları Uka ile Mala'yı düşünmeseler her şey iyiydi. Üzüldükleri zaman kulübe sahibi:

— Sabırlı olun, zamanı gelince evinize kavuşursunuz, diye onları teselli ediyordu.

Orlak kederli kederli başını sallıyordu:

— Karlar erise bile bizi sahilimize ulaştıracak kayak nerede?...

Böylece, ucu bucağı görünmeyen karlı düzlükte günler, haftalar, aylar geçiyordu. Bir gün ihtiyar, misafirlerini şafakla uyandırdı:

— Hadi, elinizi çabuk tutun, yola çıkacaksınız! dedi. Arkamdan gelin, denizi geçmenize yardım edeceğim.

Sahile geldikleri zaman ihtiyar kendini denize attı, bir an sonra, suyun altından kocaman beyaz bir ayı şeklinde çıktı. Önüne bir ada kadar büyük bir buz parçası katarak kıyıya yanaştı.

Korku ve şaşkınlık içinde duran balıkçılara:

— Korkmayın, dedi. Benimle birlikte bu buzula binin ama gözlerinizi kapayın ve yol boyunca hiç açmayın.

Orlak'la oğulları ayının dediğini yaptılar. Buzul, dalgaları yara yara ilerlemeğe başladı. Yolcular, gözleri kapalı olduğu halde ne büyük bir hızla ilerlediklerini hissediyorlardı. Birdenbire ayının kalın sesini duydular:

— Bakabilirsiniz artık!

Balıkçılar gözlerini açıp

Mehmet Ali & Akşahsefası

uzaktan beliren köyleriyle kulübelerini görünce ayının ayaklarına kapandılar.

Orlak:

— Ne olur, birkaç gün e de misafirimiz ol! diye ya vardı ama ayı:

— Olmaz, dedi; ödevin yaptım, geri dönmem ger kiyor. Şayet köyünüzde tü leri dökük bir ayı görürseni vurmayın onu...

Babayla oğullar söz verdi ler. Beyaz ayı denize dalıp yok oldu. Onlar da hemen evlerine koştular. Kocasından, çocuklarından çoktan ümidini kesen kadıncağız onları karşısında sapa sağlam görünce sevincinden ne yapacağını şaşırdı.

— Mala, Mala!... Buraya gel!... diye kızını çağırıyordu.

Mala da büyümüş, tam bir Eskimo güzeli olmuştu. Ana - kız canlı, sıhhatli görünüyordu. Evleri temiz, yiyecekleri boldu. Orlak, nasıl geçindiklerini sorunca karısı, bilinmeyen bir hayır sahibinin geceleri yiyecek, yakacak, giyecek getirip kapıya bıraktığını anlattı. Adam:

— Kim olduğunu merak etmediniz mi, diye sordu.

— Etmez olur muyuz; kaç defa onu bekledik, ama kolladığımız geceler gelen olmadı. Bize görünmek istemediğini anladık, üstelemedik.

Orlak bu cevapla yetinmedi. Hemen o gece yayıyla okunu aldı, dışarıda pusuya yattı. Gece yarısı olunca, yeni doğmuş ayın ışığında, iri yarı, tüylü bir yaratığın kulübeye yaklaştığını gördü. Badi badi yürüyüşünden bunun bir ayı olduğunu anladı. Nişan aldı, hayvanın biraz daha yaklaşmasını bekledi. Birden, ayının tüylerinin yer yer dökük olduğunu farketti, ihtiyara verdiği sözü hatırlayarak yayla oku yere bıraktı. Yerinden kımıldanmadan bakmağa devam etti.

Ayı, kulübenin kapısına yaklaştı, yere bir çıkın yiyecekle bir kucak odun koydu, karlarda bata çıka dönüş yolunu tuttu. O anda Orlak pusudan çıktı, ayının önünde eğilerek:

— Eli açık, iyi kalbli dostum, fakir kulübemizi şereflendir, dedi. Gücümüz yettiği kadar seni ağırlamak bizim için bir bahtiyarlıktır.

Ayı «peki,» der gibi başını salladı. İçeri girdiler. Orlak ev halkını uyandırdı, meseleyi anlattı. Hep birlikte sofra hazırladılar; Mala en güzel elbiselerini giymiş hizmet ediyordu. Misafire, kendi eliyle kaynattığı çayı sunarken kulübe birdenbire ışıklandı, ayının üstündeki uyuz post yere düşüverdi... Şaşkına dönen Orlak ailesinin karşısında genç, yakışıklı bir delikanlı duruyordu, Malaya elini uzatarak:

— Hayatımı kurtardın güzel kız, sağ ol! dedi. Buzların kötü bir cini beni ayı şekline soktu. Bir genç kızın elinden çay içinceye kadar o halde kalmağa mahkûmdum.

Delikanlının yüzü Orlak'a yabancı gelmedi:

— Bizi evinde misafir eden ihtiyarın oğlu olmayasın sen, diye sordu.

— Evet, yanılmadın Orlak Amca. Siz babamda kaldığınız yıllar ben de burada karınla kızına elimden geldiği kadar yardım ettim. Kızınızı beğeniyorum. Benimle evlendirmeğe razı olursanız burada temelli kalırım, annemle babamı da getireceğim.

Orlak, iki gencin ellerini birleştirdi.

Düğün günü Beyaz Ülkede o zamana kadar görülmemiş bir şey oldu: Kulübenin etrafındaki karlar eridikçe eridi, düzlük bembeyaz çiçeklerle donandı. Düğüne gelen damadın babası, Buzlar Cini'nin yaptığına pişman olduğunu, genç evlilerin gönlünü almak için bu çiçekleri barış ve düğün hediyesi olarak yolladığını açıkladı.

Nihal Yalaza TALUY

HEYECANLI ROMANLAR

Meraklı ve heyecanlı romanlar okumayı sever misiniz? Öyleyse Doğan Kardeş Yayınları arasında son çıkan «Pembe Evin Kedisi» ve «Yeşil Mühürlü Mektup» adlı romanları okuyun. Bu kitapları elinize aldınız mı kolay kolay bırakamıyacaksınız. Her kitap 2 lira.

Mehmet Ali & Akşamsefası

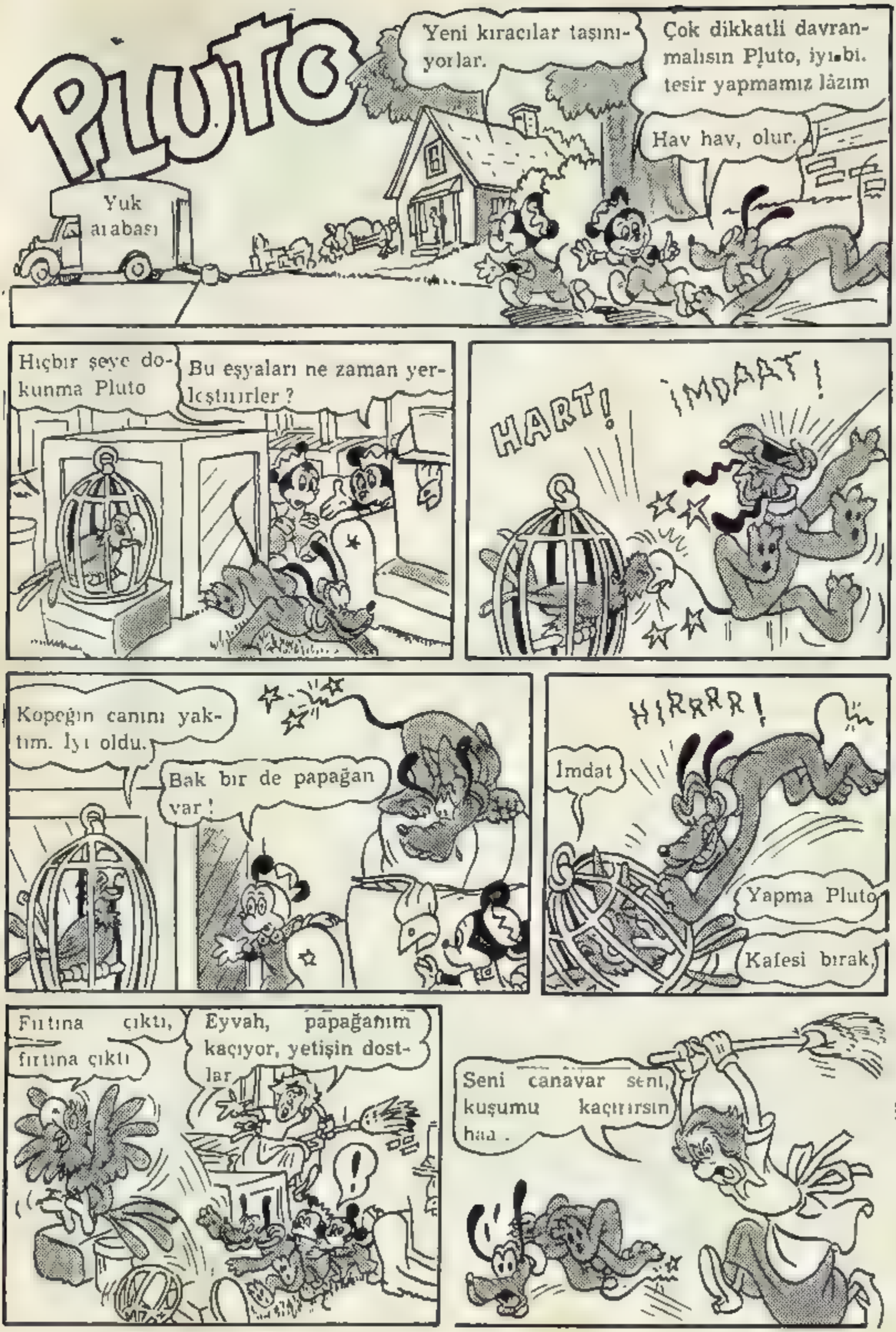
PLUTO
Yeni kıracılar taşınıyorlar.
Çok dikkatli davranmalısın Pluto, iyi bir tesir yapmamız lâzım
Hav hav, olur.
Yuk arabası
Hıçbir şeye dokunma Pluto
Bu eşyaları ne zaman yerleştirirler?
HART!
İMDAAT!
Kopeğin canını yaktım. İyi oldu.
Bak bir de papağan var!
HIRRRR!
İmdat
Yapma Pluto
Kafesi bırak
Fırtına çıktı, fırtına çıktı
Eyvah, papağanım kaçıyor, yetişin dostlar
Seni canavar seni, kuşumu kaçırırsın haa.

Pluto papağanınıza zarar vermek istememişti ki.
Onu yakalıyacağımıza söz veriyoruz.
Ah gitti kuşum, gitti.
Bütün sebebi de bir köpek
Başımıza gelenleri gördün mü?
Halbuki iyi bir tesir yapmak istemiştik.
Papağanı bulmalıyız
Sen gelme Pluto, işleri karıştırıyorsun.
Hav hav
Zavallı Pluto hiç istemediği halde kabahatli çıkmıştı Halbuki bütün bunları kendini korumak için yapmıştı..
İşte papağan
Fırtına var, fırtına var.
Eğer Pluto onu yakalamağa muvaffak olursa, işler düzelecek.
Fırtına çık .
Hah hah hah
HARIT!
Hav hav hav
Yaramaz çocuk, yaramaz çocuk

Gırrrç
Bu defa elimden kurtuldu.
Bir dakika
Pluto plân kuruyor.
Arada sırada aklını kullanmalı
Yaklaş da bir ısırayım
Papağan Plutonun peşinden gider
Bu arada
Bir papağan gördunuz mü
Hayır, uzak durun, tel sıcaktır.
Nerede arasak dersin ?
Sankı yer açıldı da içine girdi
Burada Pluto kurduğu plâna uyarak papağanı yavaş yavaş eve yaklaştırmaktadır.
Hart!
hart!!
Dıkkat Pluto tel sıcak
Fakat Pluto kurnazlık yapar ve

Papağan kuyruk yerine sıcak teli ısırır.
Hart
Ava giden avlanır
ZZZZZZ
BIRRR!
Nasıl, papağan
Pek fena görünmüyor, ama tüyleri dökküldüğü için uçamıyacak.
Desene aklı başına gelir.
Hav, hav, hav, hep benim sözümü dinleyeceksin.
Başüstüne efendim.
Gırrrr, sol sağ, eve marş marş
Pek iyi!
Bakın Pluto papağanı geri getirdi.
Kuzu gibi yürüyor
Oh, oh, çok memnunum.
Eee, Pluto
Bu işi nasıl başardın?
Bunu Pluto bile bilmiyor Ama her halde kuyruğunun bu işde bir rolü var.
Ama o hiçbir zaman kuyruğunun bu kadar gösterişli olduğunu bilemezdi.

BİR BURMA HİKÂYESİ

Baysal'ın Kutusu

BAYSAL, mavnanın başında ayakta durmuş ırmağı seyrediyordu. Arkasında gevezelik eden kadınların gürültülü sesleri duyuluyordu.

Baysal gülümsedi. Hind meşesinden özene bezene yaptığı güzel kutuya müşteri çıkmadığına pek üzülmemişti.

Arkasındaki telâşlı sesler arttı. Mavna bir köye yaklaşıyordu. Burası Burma'nın her tarafında rastlanan ufak köylerden biriydi. Baysal başını çevirip arkaya baktı. Mavnada sıra halinde küçücük barakalar içinde göz kamaştıran renkleriyle çeşitli mallar vardı. Desenli pamuklu kumaşlar, gümüş eşyalar, kuş kafesleri, vernikli sepetler, top top ipekli kumaşlar... Kadınlar çene çalarak eşyalarını son bir defa düzeltiyorlardı.

Barakaların birinde annesi kendi eliyle ördüğü kamıştan sepetleri çivilere asıyordu. Sabahleyin erkenden saçını itina ile yağlamış, aralarına kır çiçekleri takmıştı. İpek elbisesi, beyaz ceketiyle çok şık görünüyordu.

Baysal, güneşten kararmış çıplak ayakları ile koşarak barakaya vardı. Kocaman kahverengi gözleri düşünceliydi.

— Anneciğim, kutum bugün satılır mı acaba?

— Bilmiyorum çocuğum. İnşallah satılır.

Baysal kutuyu eline aldı. Büyük bir dikkatle meşe ağacından oyduğu kutu yer yer yıldızlarla süslüydü. Annesi:

— Niçin kutunu satmak istiyorsun oğlum, diye sordu. Sazdan ördüğüm sepetleri satarak rahat rahat geçiniyoruz işte!

— Bir sürprizim var da...

Annesi gülümseyerek başını salladı. Ama kutu satılmazsa Baysal'ın üzüleceğini düşündü, canı sıkıldı.

Mavna, artık köyün kıyısına yanaşmıştı. Köylüler kalabalık guruplar halinde güverteye çıkıyorlar, mallara bakıyorlardı.

Baysal barakada annesinin yanında durmuş, meraklı gözlerle müşterileri gözlüyordu. Bir kısmı pirinç satın alıyor, bazısı da kumaşlara bakıyordu. Kalabalık en fazla kuru balık satan barakanın önündeydi. Annesinin vernikli sepetleri de su gibi satılıyordu.

Alış veriş epeyce uzun sürdü. Son müşteri de ayrıldıktan sonra başka bir köye gitmek üzere mavna ağır ağır yola düzüldü. Baysal sessizce barakadan ayrıldı. Kutusuna bakan bile olmamıştı.

— İnşallah gelecek durakta şansım açılır. Gün doğmadan neler doğar.

Bu arada annesi endişeli gözlerle ona bakıyordu.

— Baysal yüzünü asıp somurtursa çok üzülürüm. Her Burmalı gibi o da ne olursa olsun gülmeyi, şen olmayı öğrenmeli!

Son köye yaklaşırlarken akşamın ilk gölgeleri düşüyordu. Baysal barakaya gitti. Annesinin yanında durdu. Renk renk elbiseler giymiş müşteriler güverteye doluyorlardı. Bazılarının ellerindeki değneklerin üzerinde terbiye edilmiş kuşlar vardı Baysal ümitle gelip geçenlere bakıyor:

Pulculuk Okulları

Bir okuyucumuz, «Pulculuk en çok hangi memlekette yayılmıştır» diye soruyor.

Pul meraklıları en çok Amerika Birleşik Devletlerinde bulunuyor. Burada o kadar çok pul meraklısı vardır ki, onlar için pulculuk okulları bile açılmıştır. İki yıl önce de Philadelphia şehrindeki Temple Üniversitesinde bir pulculuk enstitüsü kurulmuştur. Bugün çalışmalarını bir hayli arttıran bu enstitünün iki şubesi vardır. Birincisi pulculuğu meslek olarak seçen pulculara ayrılan şubedir. Bu kısımda pul satışı, koleksiyonculuk derslerinden başka tarih, coğrafya, yabancı dil, edebiyat gibi bütün üniversite talebelerinin okudukları dersler de görülmektedir. İki yıllık bir öğrenimden sonra başarı gösteren öğrencilere diplomaları verilir. Bu kimseler artık istedikleri yerde dükkân açıp pulculuk yapabilirler.

Amerika Birleşik Devletlerinde pul ticareti yapabilmek için muhakkak bu okullardan mezun olmak gerekmez. Fakat pul merakının halk arasında pek fazla yayılması karşısında, bu işle uğraşacak olan kimselerde de yüksek bir pulculuk bilgisi aranıyor. Pulculuk Enstitüsünün ikinci şubesi, zevk için pul toplayan (amatör) koleksiyonculara ayrılmıştır. Bu kısımdaki öğrencilere de pul toplama, koleksiyon yapma, pul muhafazası gibi dersler verilir. Temple Üniversitesinden sonra, Amerika Birleşik Devletlerinin daha birçok üniversitelerinde pulculuk kurslarına yer verilmiştir. Bazı kurslar haftada iki saat olmak üzere 15 haftada tamamlanmaktadır. Bu gibi sürekli kurslardan başka, bir de Temple Üniversitesinin, uzakta bulunan pul meraklıları için tertiplediği posta ile yapılan kurslar vardır. Böylece, okula devam edemiyen binlerce pul meraklısı ufak bir ücret karşılığında pulculuk derslerini takip edebiliyor.

Pulculuk okullarına devam edenlerin çoğu yeni koleksiyoncular dır. Bu meraklılar, pulculuk hakkında temel bilgiler elde etmeden pul koleksiyonu yapılamıyacağını çok iyi anlamışlardır.

M. YANKI

— Kutumu satın alacak birisi çıksa da yarın sürprizimi yapabilsem, diyordu. Ya satılmazsa. İşte o zaman çok fena olur. Aksi gibi buradan doğrudan doğruya Mandalay'a geçeceğiz.

Fakat çocukçağız kutunun üstüne düştükçe, sanki inat ediyorlarmış gibi kimse ona yanaşmıyordu. Derken hareketi haber veren ses duyuldu. Üç dakika sonra mavna yola koyulacaktı. Baysal titreyen sesiyle:

— Kutu hâlâ olduğu yerde duruyor, dedi. Kimse satın almadı. Halbuki ne kadar özenerek yapmıştım.

Uzakta hayal meyal görünen tepeleri sisli dağlara, ırmağın kıyısına yakın, direklerin üzerine kurulmuş bambu ağacından evlere baktı. Burmalı olduğunu hiçbir zaman unutmamalıydı. Bu memleketin insanları kederi, üzüntüyü güler yüzle karşılamayı bilirlerdi. Ailesinin kendisine öğrettiği şeyleri elbette unutamazdı.

Tatlı tatlı gülerek annesine döndü:

— Sürpriz yapacaktım ama ziyanı yok, kutum satılmasa bile üzülmiyeceğim, dedi.

Tam o sırada barakanın önünden geçen küçük bir kız çocuğu yerdeki kutuya merakla baktı. Biraz sonra koltuğunda paketle uzaklaşırken Baysal'ın gözleri sevinçten ışıl ışıl parlıyordu. Şansı en son dakikada açılmıştı. Annesine:

— Geçen defa Mandalay'a gittiğimizde çok beğendiğin yeşim taşından fili hatırlıyorsun değil mi anneciğim? dedi. Sahibine onu satmaması için rica etmiştim. Yarın onu senin için satın alacağım. Ama en çok niye seviniyorum biliyor musun? Üzüntüyü gülerek karşılamayı öğrendim. O zaman da şansım açıldı.

Ayhan BİRAND

Gökkuşağının Ucu

NİNE, diktiği pamuklu yatak örtüsünden başını kaldırdı:

— Ah, Gökkuşağına bak, ne kadar güzel değil mi Tuck, dedi. Bittiği yerde koca bir küp dolusu altın bulunurmuş.

Kulübenin basamaklarına oturmuş, önünde uzanan manzarayı seyreden Tuck, ninesinin parmağıyla işaret ettiği, göğün ortasında uzanan Gökkuşağına baktı.

— Çocuklar bu kuşağın bittiği yerde bir küp altın var, diyorlar. Doğru mu acaba?

— Kimbilir, çok eski zamanlardan beri öyle söylenmiş. Ben küçükken bir gün sonunu bulayım diye çok aradım ama, ne ucunu bulabildim, ne de küp dolusu altını. Yalnız bir keresinde bir tek gümüş lira bulmuştum.

Küçük Tuck, Gökkuşağını uzun uzun düşündü ama, ikincisini görünceye kadar birkaç ay geçti. Bir sabah bütün gece yağan yağmurdan sonra açık gökte bir yay gibi kıvrılan Gökkuşağı göründü. Bir ucu mor renkli bulut kümesinin arasında kayboluyor, öbür ucu çok uzaklarda Kurt Tepesi denen bir tepenin arkasında, ufak korunun içinde bitiyordu. Küçük Tuck kararını verdi.

Evde kimse yoktu. Ninesiyle annesi bir akrabalarını ziyarete gitmişti. Babası da Arkeologlar dediği bir gurubu gezdiriyordu. Tuck mutfağa gitti, bisküvit, iri bir peynir parçası ve iki elmayı bir kâğıda sarıp cebine yerleştirdi, ıslık çalarak köpeği Anibal'ı çağırdı. Birlikte Kurt Tepesine doğru yola koyuldular.

Tuck yolda giderken endişeli gözlerle gökte ışıldayan renk renk kuşağa bakıyordu. Birkaç saat gittikten sonra:

— Bak Anibal, dedi, Gökkuşağı ilerdeki çam ağaçlarının arasında sona eriyor.

Kuşağın yere değiyormuş gibi göründüğü noktaya olanca hızıyla koşarken birdenbire ikisi de gözden kayboldular. Başaşağı taklalar atarak karanlıkta düşüyorlardı. Anibal acı acı havlıyor, Tuck ise korku ve

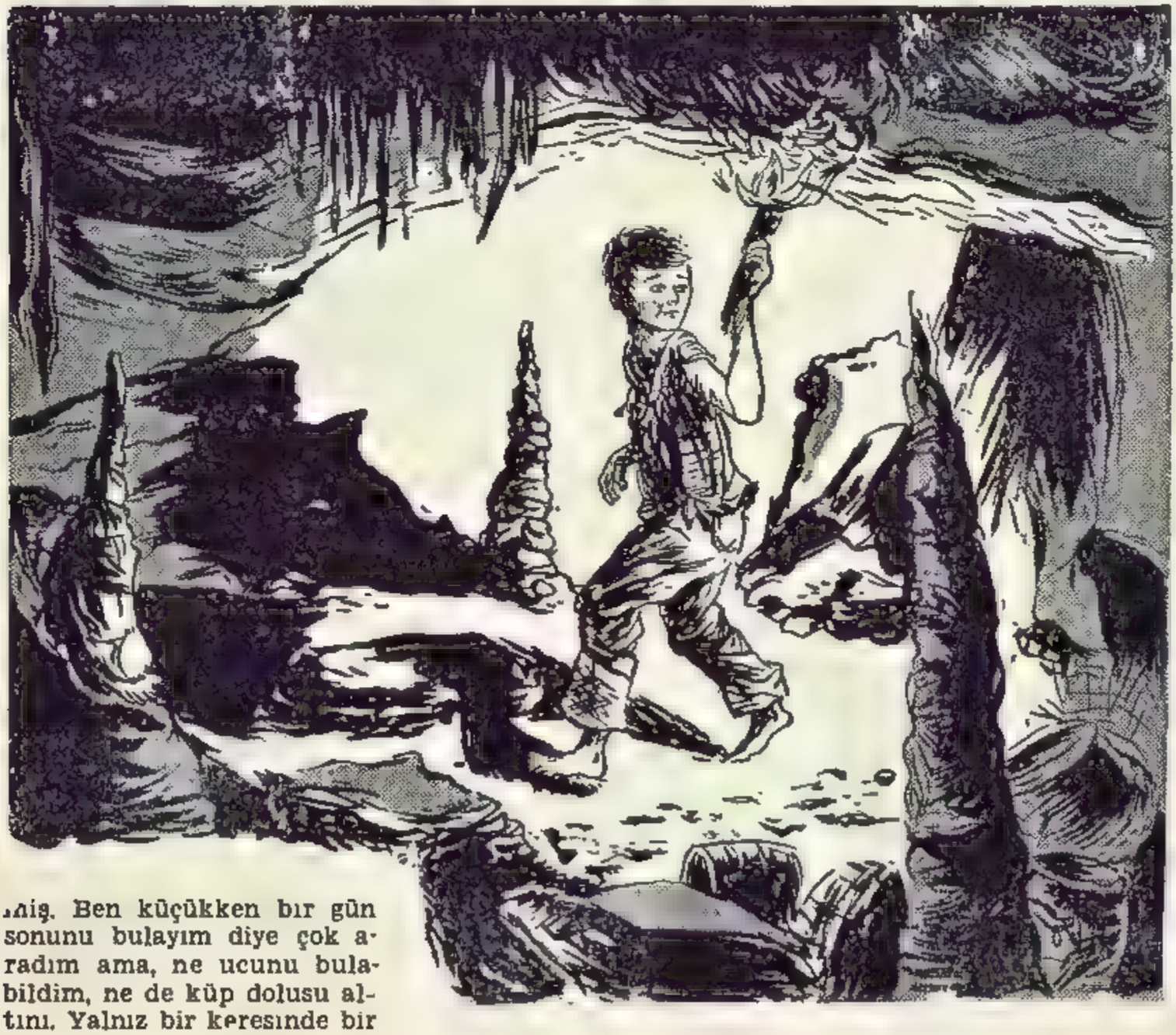

şaşkınlıktan sesini çıkaramıyordu. Olanca hızlarıyla yumuşak toprağa düştüler. Burası ne kadar karanlık, serin, sessiz bir yerdi. Ne bir kuş sesi, ne de rüzgârın uğultusu duyuluyor, birbirlerini hayal meyal görebiliyorlardı. Tuck, eliyle toprağı yoklayarak ayağa kalktı. Vücudu ağrıyor, bir iki sıyrıktan kan akıyordu. Ama hiçbir yeri kırılmadığı için haline şükretti.

Gözleri karanlığa iyice alışınca, Tuck yukardaki delikten sızan ışığın yardımıyla toprak bir mağaraya düştüklerini gördü. Mağaranın ucunda, iki büyük kayanın arasında bir insanın geçebileceği büyüklükte bir delik vardı. Köpeğine:

— Anibal, Gökkuşağının ucunu bulalım derken başımıza dert açtık, dedi. Burada olduğumuzu kimse bilmiyor. Aramaya çıksalar bile bulamazlar. Haydi buradan çıkmak için bir çare arayalım.

Anıbal, çocuğun sözlerine acı acı uluyarak cevap verdi. Tuck parmaklarının ucuna bastı, yukarıya doğru uzandı, ama deliğin tepesine ulaşması imkânsızdı. Büyücek bir taş getirdi, deliğin altına koydu. Onun üstüne çıktığı zaman bile tepeye uzanamıyordu. Bu sırada Anibal da hırlıyarak yerleri kokluyordu. Tuck, onun mağaranın ucundaki deliğe yaklaştıkça kuyruğunu iyice yere doğru uzatıp kesik kesik havladığını gördü. Birinci taşın üzerine koymak için başka taşlar arıyordu. Fakat hepsi de ya çok küçük, yahut da onun yerinden kıpırdatamıyacağı kadar ağırdı. Çaresizlikten neredeyse ağlayacaktı. Birden aklına bir fikir geldi. Taşın üstüne çıkıp Anibal'ı yanına çağırdı.

— Kulaklarını iyi aç, delikten dışarı seni fırlatacağım. Eve gidip babamı buraya getir.

Köpek, sahibinin yüzüne

başını sallayarak bakıyordu. Tuck, onu kucakladı. Bütün gücüyle yukarıya doğru fırlattı. Aşağıya toz, çakıl ve yapraklar yağıyordu. Anibal önce yere düşecekmiş gibi oldu. Fakat pençelerini toprağa geçirip dışarı çıkmağa muvaffak oldu. Kulaklarını dikmiş, «Sen de gel» gibisinden eğilmiş aşağıya bakıyordu. Tuck:

— Çabuk ol Anibal, diye seslendi. Eve geç kalma, haydi...

Anibal hızla koşmağa başladı.

Tuck çok acıkmıştı. Paketi çıkartmak için elini cebine atınca, daha önce koyup unuttuğu kibrit kutusunu da buldu. Paketi açtı, peyniri, bisküvitleri, elmayı yedi. Karnı doyunca kendini daha iyi hissediyordu. Anibal'ın muhakkak babasını bulup buraya getireceğini bildiği için mümkün olduğu kadar bu maceranın tadını çıkartmağa karar verdi. Yerde, delikten düşmüş çalı çırpı vardı. Bunların içinden ince bir dal bulup kibritle tutuşturdu. Yanan dalı eline alarak kayaların arasından yürüdü.

Yan yan sokulduğu delik, bir tüneldi. Meşalenin titrek ışığında pürüzlü duvarlarda acayip gölgeler oynaşıyor, Tuck heyecandan küt küt atan kalbinin sesini duyuyordu. Yerde hiçbir ize rastlamadığı ve burnuna hayvan

kokusu gelmediği için mağarada ayı, yahut dağ kedisi gibi yırtıcı hayvanların yaşamadığı muhakkaktı.

Tünelde giderken ayak sesleri boğuk yankılar yapıyordu. Birden kendini evvelkinden daha büyük, acayip bir mağarada buldu. Yerden yukarıya doğru uzanan ve tavandan aşağıya sarkan uçları sivri taşlarla duvarlarda renk renk maden damarları göze çarpıyordu. Derken Tuck'ın gözüne bir şey ilişti.

Mağaranın bir köşesinde dağınık bir şekilde yontulmuş ve oyulmuş taşlar, toprak kâseler, çanaklar vardı. Çocuğun heyecandan nefesi kesilmişti.

— Oh, dedi, burası herhalde çok eskiden yaşamış bir Kızılderili kabilesinin evi olmalı. Belki de buraya ilk gelen benim.

Elini, büyük bir ustalıkla yapılmış okların ucunda gezdirirken heyecandan tüyleri diken diken oldu. Bazı toprak çanakların üzerinde parmak izleri vardı.

Artık dal iyice yanıp sonuna yaklaştığı için ışık sönmeden geri dönmesi lâzımdı. Toprak kâselerin en güzelleriyle, oklardan birkaç tane alıp geldiği tünelden geri döndü ve babasıyla Anibal'ın dönüşlerini bekledi. Ama beklerken uykuya daldı.

Yüzünü yalayan bir dilin tatlı sıcaklığı ve bir takım ayak sesleri ile uyandı. Gözleri kırpışarak yerinde doğruldu. Babası ve birkaç adam ellerinde cep fenerleriyle üzerine eğilmişlerdi. Anibal de havlayarak etrafında zıplıyordu. Babası meraklı bir sesle:

— Nasılsın oğlum, diye sordu, çok korkmadın ya?

— Hayır, niçin korkacak mışım?

Adamlardan biri Tuck'ın yanında duran kâseyi görünce:

— Bu da nesi? diye sordu

Tuck, kayaların arasındaki tünelde gördüğü eşyaları anlattı. Adamlar hemen tünele gittiler. Babası gülerek:

— Bütün gün gezdirdiğim arkeologlar bunlar işte, dedi. Zannedersem onların işine yarayacak epey şey buldun?

Adamlar biraz sonra geri geldiler. Çok heyecanlıydılar.

— Fevkalâde bir buluş, dediler. Hepsini de sana borçluyuz. Çok yaşa emi küçük.

Tuck:

— Tüneli asıl keşfeden Ainbal'di, dedi. Koklamasından bir şeyler olduğunu sezmiştim. Dünyanın en iyi köpeği.

Adamlar Tuck'ı unutmadılar. Hem mağarayı, buluşunun hikâyesi gazetelerde yazıldı, hem de ona epeyi yüklü bir para gönderdiler. Anibal'e de hayatında görmediği köpek bisküvitlerinden yolladılar. Tuck, okulda arkadaşlarına macerasını anlatırken:

— Gökkuşağının ucunu bulamadım ama, o bana uğur getirdi. Başka şeyler buldum, dedi

BİZİMKİLER

Nereye böyle bulut abla?
Az bekle, beraber gidelim
Ben de buralı değilimdir.

Mahzun durursun ağaç kardeş?
Galiba şikâyet rüzgârdan!
Anlaşıldı, dert ortağıyız.

Öyle ne daldın leylek amca?
Efkârın mı var bu akşam?
O halde benden sayılırsın.

Madem ki hep âşina çıktık,
Bir âlem yapsak mı dersin?
Her zaman bulunmaz bu mehtap!

Cahit Sıtkı TARANCI

Yapı ve Kredi Bankasının İkramiyeli Aile Cüzdanı bir gün sizi de bir ev sahibi edebilir. Şimdiye kadar birçok çocuğa Yapı ve Kredi Bankasından ev, apartıman dairesi ve çeşitli para ikramiyeleri çıkmıştır.

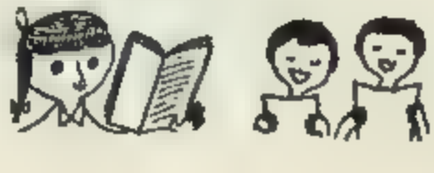

Estergon Kalesi, Su Başı Durak....

Estergon kalesi, su başı durak...

diye başlayan ve içinde sık sık:

Akma Tuna, akma ben bir dertliyim,
Yar peşinden koşar kara bahtlıyım!...

sözleri geçen ünlü Rumeli yahut Estergon türküsünü içinizde işitmemiş kimse yoktur sanırım.

Kanunî Sultan Süleyman, zamanımızdan tam 430 yıl önce Avrupa ortalarına kadar uzandığı sıralarda, Macaristan'da, Tuna nehrinin sağ sahillerinde bulunan Estergon Kalesi de Türk akınlarının kuvvetine dayanamamış, kalenin anahtarları Türk Hükümdarına teslim edilmişti. O günden sonra birkaç defa yabancılara, sonra bize geçmiş olan Estergon Kalesi, 17 inci yüzyılda, Üçüncü Ahmet'in hükümdarlığı zamanında Avusturyalıların elinde bulunuyordu. Bir gün Hükümdar, Başvezîri ve Sokullu Mehmet Paşanın amca oğlu olan Lala Mehmet Paşayı yanına çağırttı:

— Paşa, dedi, biliyorsunuz, Avusturyalılar, şu bizim Estergon'u bir türlü geri vermek istemiyorlar. Bunu güzellikle halletmek mümkün olmadı; adamlar gönderdim, teklifler yaptırdım, yine de razı edemedim. Bu durum karşısında harp ilân etmekten başka yapılacak bir şey kalmadı. Yarın, Avusturya'ya sefer ilân edeceğim. Sen de benim serdarım (Başkumandanım) olacaksın. Tanrı yardımcımız olsun!

Lala Mehmet Paşa harp hazırlıklarına başladı. Her gün:

— Tanrım, Estergon camiinde Cuma namazı kılmadan benim canımı alma!... diye dua eden Başkumandan Lala Mehmet Paşa nihayet, bundan 354 yıl önce, 3 Ağustos günü ordusu ile Estergon şehrine girdi. Fakat Estergon kalesi öyle kolaycacık alınabilecek gibi değildi. Çünkü kaleyi bir birleşmiş milletler kuvveti savunuyordu: Avusturyalılar, Macarlar, Fransızlar, Papa askerleri, Hıristiyan kuvvetleri...

Estergon kalesini ele geçirmek üzere, şehir kapılarına dayanmış, plânlar kurmakta olan Lala Mehmet Paşa, bir gün bütün büyük kumandanlarını, paşalarını çadırına çağırdı:

— Kardeşlerim, çetin bir imtihan geçiriyoruz. Eski malımız, eski dostumuz olan Estergon kalesini zaptetmek üzereyiz. Tarih boyunca bizim olan Estergon kalesinin anahtarlarını sizlerden istiyorum; yarından tezi yok!.. Bu cenkte hepimize hizmet düşüyor. Canla başla çalışacağız.

Kumandan Paşanın bu erkekçe sözleri üzerine bazı paşalar birbirlerine baktılar. Bu bakışın ve susuşun mânası açıktı: Daha birkaç gün önce yapılan başka bir cenkten askerlerimiz oldukça yorgun çıkmıştı. Şimdi de çetin bir savaşa atılacaktı.

Lala Mehmet Paşa, silâh arkadaşlarının birbirlerine baktıklarını ve sustuklarını bilmiyor değildi. Bile bile sordu:

— Arkadaşlarım neye susuyorlar?

Cesur ve kahraman olduğu kadar da ince, kibar bir insan olan Hüsrev Paşa söz aldı:

— Emirlerinız başımız üzerine, fakat takdir buyurursunuz ki, bu kaleler çok sağlam, bu düşman çok kuvvetlidir. Dinlenme ve hazırlık için bize bir hafta müsaade buyurun; ondan sonra görün; taş olsalar toprak gibi ufalarız, alev olsalar buz haline koyarız!...

Hüsrev Paşanın yakın arkadaşı Mustafa Paşa da ötekini tasdik etti:

— Paşa kardeşim doğru söylüyor, bir hafta kadar sonra huzurunuza yüzümüzün akıyla, çıkacağız. Yeter ki, siz, bol bol hayırlı dualar ediniz!...

Lala Mehmet Paşa, arkadaşlarının düşüncelerini kabul etti. Orada hep beraber kaleyi kurtarma plânları hazırladılar ve 22 Eylül günü ortalık kararırken Türk-sal-

dırması başladı.

Başkumandanın emri şuydu:

— Bu gece sabaha kadar her şey olup bitecek! Ne pahasına olursa olsun kale gediklerinden içeri girilecek.

İki büyük kumandan, Mustafa ve Hüsrev Paşalar da askerin önünde savaşıyor, arslan gibi hücum ediyorlardı.

Meşalelerin ışığı altında bir ölüm-kalım savaşıdır gidiyordu. Kale gerçekten sağlam, karşı taraf gerçekten çok ve kuvvetliydi.

Fakat nasıl olduğunu, nereden çıktığını kimsenin bilmediği bir şey belirdi: Kimlerden meydana geldikleri bilinmeyen bir fedaî gurubu, başlarındaki bir kavuklu ve sakallı adamla kale gediklerine doğru ilerliyordu. İhtiyar öncü, bir delikanlı gibi çevik hareket ediyor, ileriye doğru kılıcını sallaya sallaya koşuyordu:

— Haydi koca kurtlarım benim!... diye haykırırken ok ve ateş yağmuru tepelerinde bütün şiddetiyle devam etmekteydi.

«Bu kahraman ihtiyar kimdi?» O gece, herkes birbirine bunu sordu.

Savaş, sabaha kadar bütün sertliği ve insafsızlığı ile devam etti. Bizimkiler yılmadan, bayrakların gölgesinde; meşalelerin dalgalı, titrek aydınlığında kaleye hücum ettiler. Nihayet sabahleyin gün ağarırken Estergon kalesi düştü, bize geçti.

Bütün kumandanlar, Başkumandan Paşaya, çadırında zafer müjdesini vermeğe ve kale anahtarlarını teslime geldiler:

— Sağolun, varolun aziz arkadaşlarım! Bütün dünya sizi saygı ve takdirle anacak!...

Paşalardan biri dayanamayarak:

— Efendim, dedi, savaş meydanında, çelik gibi bir ihtiyar gördük. Kalenin düşmesinde onun büyük hizmeti oldu. Sonra askerlerimiz kaleye girerlerken bir bir gözden geçirdik, kendisini göremedik. Acaba Hızır mıydı?

Lala Mehmet Paşa, hiç istifini bozmadı, yine ağır ağır sözüne devam etti:

— Kimbilir, dedi, belki de yaşlı bir sınır askeridir. Siz şimdi bunu bırakın. Zafer sizin demektir. Şehitliğin üstünde bir kahramanlık gösterdiniz...

O sırada Mustafa Paşa, Başkumandanın kavuğu ile sakalına dikkat ediyordu.

İşte her şey, gün kadar meydanda idi:

Cenk sırasında bir avuç askerin başında kaleye saldıran ihtiyar, Başkumandanın ta kendisiydi. Bunu anlar anlamaz Paşa, ağlamağa başladı ve birdenbire Lala Mehmet Paşanın dizlerine kapandi.

Doğru, Mustafa Paşa yanılmamıştı: Zira savaşın en şiddetli yerinde Lala Mehmet Paşa dayanamamış, askerin arasına karışarak, kendisini takip eden birkaç kahramanla birlikte, gediklere doğru ilerlemişti...

Enver Naci GÖKŞEN

BİLİYOR MUYDUNUZ?

Başınızda kaç tane saç bulunduğunu düşündünüz mü hiç? Sayılması her ne kadar güçse de, tesbit edildiğine göre, bir insanın başında, ortalama olarak, 120.000 saç teli varmış. Siyah saçlılarda tel sayısı, sarılarınkine göre, daha azdır: ancak 110.000 dir. Ötekilerde ise bu sayı, 140.000'e kadar çıkabilir.

★

Aslan ve kaplanlar, çok kuvvetli hayvanlar oldukları halde, ciğerleri o nisbette zayıftır. Bir kilometre koştuktan sonra tıkanırlar, dinlenme zorunda kalırlar.

TABİATIN ETLERİ

KURU yemişçi Veli, bakkal dükkânının vitrinindeki hurmalara, bal kavanozlarına bakarak:

— Herkes tabiatın tatlılarından bahseder, etlerinden hiç bahsetmezler, dedi. Çocuğun yanında duran Gönül'le Aydın hayretle sordular:

— Nee! Tabiatın eti mi dedin?

— Evet, tabiatın etlerinden bahsediyorum.

İki kardeş güldüklerini belli etmemek için başlarını yana çevirdiler. Yemişçi çocuğu çok sevdiklerinden gücendirmek istemiyorlardı. Veli'nin babasının köşe başında yemişçi dükkânı vardı. Çocuğun elinden hiç fındık düşmezdi.

Veli, iki kardeşin gülüştüklerini görmüştü.

— Bana inanmıyorsunuz değil mi, dedi. Kuru yemişlere tabiatın etleri demem tuhafınıza gitti galiba?

Veli:

— Bugün, öğleden sonra dükkâna gelin, dedi. Sizlere çeşitli kuru yemiş göstereceğim. O zaman ne demek istediğimi anlarsınız.

Öğle yemeğinden sonra iki kardeş koşa koşa dükkâna gittiler. Raflarda temiz torbaların, kutuların içinde çeşitli kuru yemişler sıralanmıştı. Veli gülerek:

— İşte size tabiatın değişik etleri, dedi.

Gönül de gülüyordu:

— Yağlı mı, yağsız mı, diye sordu.

— Hem yağlı, hem yağsız. Şimdi ne demek istediğimi anlarsın. Al şunu tad.

Gönül, çocuğun verdiği fındıkla, bademi tattı.

— Aralarındaki farkı görüyorsun değil mi? Kuru yemişlerin lezzeti içlerindeki yağ miktarına göre değişir.

Aydın:

— Doğru söylüyorsun. Bazı kuru yemişler yağ bakımından diğerlerinden daha zengin ve kuvvetli oluyorlar.

— Kuru yemişler çok kuvvetli besinlerdir. Proteinleri fazladır. Kestane ve onun gibi bir ikisinden başka hepsinin yağı vardır. Kestanede de nişasta bulunur. Et yemeyenler protein gıdalarını kuru yemişlerden alırlar. Avrupada bazı yerlerde kestaneden ekmek bile yapılır.

Çocuklar konuşurlarken dükkâna pek çok müşteri girip çıkıyordu. İhtiyar bir hanım:

— Çocuğum, bana bir kilo Amerikan Fıstığı ver, torunlarım çok seviyorlar, dedi.

Veli müşteriye paketi uzattıktan sonra Aydın'a:

— Bu fıstık nasıl yetişir biliyor musun? diye sordu.

— Hayır bilmiyorum.

— Bizim yer fıstığı dediğimiz Amerikan Fıstığı tıpkı patates gibi toprağın içinde yetişir. Demet şeklindeki fidanı dımdik büyür. Kök filizi asma gibi yayılır, genişler. Fıdanın köküne yakın, tıpkı fasulyanınkine benzeyen sarı çiçekler açar. Bunlar düşünce çiçek sapları uzayıp aşağıya doğru dönerler ve toprağın içine sokulurlar. Her sapın ucundaki tomurcuk büyüyerek fıstığı meydana getirir, içlerinde ikiden üçe kadar tohumları, yani fıstıkları vardır. Memleketimizde en çok Güney Anadolu ve bölgesinde yetişir.

Amerikan Fıstığını yemeden kavurmak lâzımdır Besin kıymetı çok yüksektir. Bol miktarda A ve B vitaminleri bulunur. Yağı da çok kuvvetlidir. Yemekte, yağ yapmakta kullanılır.

— Öbürleri de Yer Fıstığı gibi toprakta mı yetişirler?

— Hayır, fındık, ceviz, kestane, badem ağaçta yetişirler

Gönül:

— Veli sık sık gelip sana yardım edeceğiz, dedi. Dükkâna ne kadar müşteri geliyor. Bu kadar çok kuru yemiş sevenlerin bulunduğunu bilmezdik. Şimdi onlara neden tabiatın etleri dediğini anlıyorum. Besin bakımından gerçekten çok kuvvetli şeyler.

Dev Babası

DEV Babası, Kaf Dağının yamacında oturmuş aşağıda uzanan yemyeşil vâdiye bakıyordu.

— Ah ne güzel renk renk çiçekler! Çığnerim diye korkumdan gezintiye bile çıkamıyorum.

İçini çekti, sonra kocaman ellerine, ayaklarına baktı.

— Ne kadar iriyim. Keşke büyük olmasaydım. Her zaman ufacık çiçekleri, kurbağaları, minicik hayvanları ezerim diye üzüntü duyuyorum. Parmaklarımın ucuna basa basa yürüyorum. Ah, acaba küçük bir dev olabilir miyim?

Daha iyi düşünebilmek için başını kaşıdı. Aklına parlak bir fikir geldi.

— Dağın tepesinde yaşayan Güzel Periye bir danışayım. Sıyah büyüsünden bir parça verirse küçük bir dev olabilirim. Oh ne iyi, o zaman ne çiçeklere, ne kurbağalara, ne de karıncalara basarım.

Dev Babası doğruldu. Dağa çıkmağa başladı. Tırmandı, tırmandı, tırmandı... Dağın daima bulutlarla örtülü tepesindeki Güzel Perinin evine vardı. Peri mutfaktaydı. Likır likır likırdayan kocaman kırmızı kazanda büyü karıştırıyordu. Parlak simsiyah saçları sarı papatyalardan yapılmış bir çelenkle bezenmişti. Şarkı söylüyordu:

Likır likır likırda,
Fokur fokur fokurda,
İyice demlenince
Yeryüzüne yayılıp
Doğruluğu aşıla...

— Günaydın Güzel Peri.

— Günaydın Dev Babası. Hoş geldın. Evime şeref verdın.

— Senden biraz büyü istemeye geldim. Sıyah sihirden verirsen küçük bir dev olup birçok dertlerimden kurtulacağım.

— Üzüntün ne? Niçin ufalmak istiyorsun?

— Çiçekleri, hayvanları ezerim korkusundan gezintiye bile çıkamıyorum. Halbuki ufalınca dilediğim yere gidip rahat rahat dolaşırım.

Güzel Peri kaşığı kazana batırdı. Dev Babasının yüzüne uzun uzun baktı. Kaşları hafif çatılmıştı.

— Yok olmaz, ufalmanı istemem. Dostlarının senin gücüne, kuvvetine, büyüklüğüne ihtiyaçları var.

— Ne olur beni kırma. Her istediğini yaparım. Azıcık büyü ver bana.

— Madem bu kadar ısrar ediyorsun, istediğini vereceğim. Ama önce kışlık odunumu kır. Kapının önüne yığ. Ufalınca kuvvetin de azalacak

Dev Babası ormana gitti. Birkaç ağacı kökünden söküp koltuğunun altına alıp geri döndü. Ortalarından ayırıp kapının önüne yığdı. İşini bitirince Güzel Peri ona siyah bir çubuk verdi. Görünüşü çok ağırdı ama, ele alınınca bir tüy kadar hafifti.

— Bunu kullanmadan önce iyice düşün taşın. Sakın hemen kullanayım deme.

Dev Babası elinde çubuk neşe içinde dağdan aşağı indi. Yamaçta ilerlerken sevincinden sıçrıyor, zıplıyor, onu gören yapraklar da dallarında sallanıyorlardı. Bir sesin kendini çağırdığını duyunca durdu. Ses:

— Dev Babası ne olursun bize yardım et, diyordu.

Etrafına bakındı. Yere devrilmiş kocaman bir ağacın dalında ufak bir bal arısı duruyordu.

— Kovanımızı bu ağaca kurmuştuk. Dün gece çıkan çılgın fırtına koca ağacı yere devirdi. Kovanın ağzı toprağa yapıştı. Kıralıçe ile arı kardeşlerim içerde hapis kaldılar. Havasızlıktan öleceklер. Bütün gün senin yolunu bekledim. Ne olur, bize yardım et.

— Hah hah, istediğin bu olsun. Biliyorsun ki, ağacı parmağımın ucuyla kaldırabilirim.

Dev Babası ağacı doğrulttu, arılar vızıldaşarak dışarı fırladılar. Az kaldı havasızlıktan boğulacaklardı. Sevinç içinde devin etrafında uçuştular. En tatlı peteği ona hediye ettiler.

Dev Babası yoluna devam etti. Vâdide yürürken incecik sesiyle birinin seslendi-

ğini işitti. Eğilip baktı. Bir kırlangıç yerdeki yavrusunun başı ucundan onu çağırıyordu.

— Oh merhametli Dev Baba, iyi ki geldin! Bütün gün yolunu bekledim. Yavrum yuvadan düştü. O kadar ufak ki uçmayı beceremiyor. Yerine koyar mısın?

Dev Babası başını arkaya atarak kahkahalarla güldü. Yavruyu yerden alıp ağacın tepesindeki yuvaya koydu.

«Allahaısmarladık» diyerek yeniden yola düzüldü. Şarkı söyleyerek ilerliyor, yerde renk renk çiçekler başlarını sallayarak gülümsüyorlardı. Doğrusu hiçbiri devin kocaman ayaklarından korkmuyordu

O sırada yine birinin kendisini çağırdığını duydu, etrafına bakındı İlerde bir dere vardı. Tam ortasına kocaman bir kaya düşmüş, akmasını önlüyordu. Derenin kıyısına yakın yerde Su Zambakları susuzluktan neredeyse kuruyacaklardı. Ona seslenen de bunlardan biriydi

— Oh, Dev Babası, ne olursun, şu kayayı kaldırıver, susuzluktan kuruyup gideceğiz.

Dev koca kayayı tuttuğu gibi sanki bir çakıl taşıymış gibi ileriye fırlattı. Dere çamurlu yatağında hızla akmağa başladı. Su Zambakları cereyanla sağa sola dalgalanarak başlarını eğiyorlar, Dev Babasına teşekkür ediyorlardı

Dev Babası, nihayet evine vardı. Kapıyı açıp içeri girdi. Canı çay içmek istiyordu. Elini uzattı. Raftan çay kutusunu aldı.

— Çay içip yorgunluğumu çıkarayım. Eğer ben ufak olsaydım rafa uzanmak için epey zorluk çekerdim. Muhakkak bir iskemlenin üstüne çıkmam lâzım gelirdi. Ya Allah saklasın, yere düşüp başım gözüm yaralansaydı... Yok yok, ben bu işten vazgeçeceğim

Sıyah demire baktı:

— Olduğum gibi kalmak istiyorum, dedi. Biliyorum, çok iriyim ama, bundan kimseye bir zararım gelmiyor, üstelik dostlarıma faydam dokunuyor.

Sopayı kaptı, kapıya gitti ve onu çok, çok uzaklara doğru fırlattı.

Ayhan BİRAND

Gece Gölgeleri

GÜNEŞ batıyordu. Ana Sülün parlak gözlü, alacalı civcivlerini kanatlarının altına topladı. Çok mesuttu. Uzun süren bir kuluçka devresinden sonra bir iki gün önce civcivlerinin on ikisi de sağ salim yumurtadan çıkmışlardı. Akşama doğru batıdan hafif bir meltem esmeğe başlamıştı. Güneşin son ışıkları altın sütunlar halinde Karaağaçların arasından süzülüyor, ırmağın kıyısındaki kum ve çakıl tümseklerini okşuyordu.

Görünüşe göre, Sülün, tünek yerini iyi seçmişti. Uzun çayır otları kendisini aç gözlerden iyice gizlediği halde, o, yüksekçe tüneğinde, etrafta olup bitenleri de görebiliyordu. Bir tarafta sellerin yığdığı çakıllar, ilerdeki dereye doğru iniyor, diğer tarafta derenin karşı kıyısında ise sık ağaçlı orman başlıyordu. Dereyle ormanın arasında bir şerit gibi uzanan dar patika eğrelti otu, kuzukulağı ve yer yer yosunla kaplıydı. Tüneğin arkasında karaçalı, benek benek çiçek kümeleriyle örtülü bir kır uzanıyor, orada burada çelimsiz çamlar göze çarpıyordu. Evet, gerçekten burası çok güzeldi. Tüylerinin arasından uzanan yavrularının mini mini kollarını ve bacaklarını gagasıyla sokuşturarak iyice yerleşti. Akşam ışığında en keskin bir göz bile otların arasında onu seçemezdi.

Bu arada, ormandan sakınarak sessizce ilerleyen ayak sesleri, hışırtılar duyulmağa başlamıştı. Ormanda artık gece hayatı başlıyordu. Gölgeler birer hayalet gibi ağaçların arasından süzülüp açıklığa çıkıyorlardı. Karanlık artık iyice çökmüştü. Sülün olduğu yerden etrafı gözlüyor, tetikte bekliyordu. Irmağın kıyısında bir gölge kımıldanmağa başladı. Yosunlu taşların üzerinde zıp zıp sıçrıyor, arada bir durup dinleniyordu. Bu kocaman kulaklı patlak gözlü bir tavşandı. Arkasında daha başka tavşanlar da vardı. Hep beraber zıplayarak çayırlıkta gözden kayboldular.

Birden, Sülün başını iyice eğdi, boynunu uzatarak toprağa sindi. Çünkü tavşanların geldiği yerde bir başka gölge belirmişti. Sessizce taştan taşa kaydı, çayı geçti, çakıllı yamaca tırmanmağa başladı. Bu bir tilkiydi. Tam Sülünün saklandığı otların yanındaki yolda ilerliyordu.

Sülün saklanmakta haklıydı. Çünkü bir tüy hışırtısı bile tilkiye avının çok yakında olduğunu haber verirdi. Tilki otların yanından geçip gözden kayboldu.

Sülün bu gece işlerin aksi gideceği içine doğmuş gibi ürperdi. Hayvanlar her ne dense çakıllı yolu tercih ediyorlardı. Tilki henüz uzaklaşmıştı ki, karşı kıyıdan başka sesler duyuldu. Bir anda, bir takım yaratıkların çayı geçerek otlağa yayıldıkları görüldü. Bunlar kumların üzerinde iz bırakan, kara böcekleri arayan kirpilerdi. Taşların altına saklanan kara böcekleri uzun, sivri dişleriyle dışarı çıkarıp kıtır kıtır yiyorlardı. Sülün merakla kirpileri gözlüyordu. Bir tanesi tam onun yanına geldi, eğer Sülün tek kanadı ile bir şamar indirmeseydi kirpi üstüne basacaktı. Hayvan olduğu yerde tortop kaldı.

Sülün, bir, iki dakika boynundaki uzun tüyler kabarmış, kirpiye baktı. Kıpırdanmadığını görünce yavrularını yerleştirip üzerlerine çoktü. Öbür kirpiler toprağı eşeleyerek tavşanların arkasından gözden kayboldular.

Ana Sülün uyukluyordu. Çam ağaçlarının arasından gümüş gibi bir ay doğdu. Sessizlik içinde sadece çayın şırıltısı duyuluyordu. Derken kirpi kımıldanmağa

başladı. Yavaş yavaş Sülüne yaklaştı. Dikenlerini kabartıp birden saldırdı. Anayı devirdi. Göz açıp kapayıncaya kadar bir civciv ağzına aldı, kaçmağa başladı. Uyku sersemliği içinde, ne olduğunu pek anlayamıyan ana, kanatlarını çırptı, öbür yavrular cıvıldaştılar, ama kirpi çoktan gözden kaybolmuştu.

Ana Sülün yavrularını yatıştırıp yine beklemeğe başladı. Bir şeyler olacağından korkuyordu. Böyle düşünmekte haklıydı. Çünkü kirpi, annelerini düşürdüğü zaman yavruların sesini çayırlıktakı başka bir canlı duymuştu. Adımlarını hızlandırarak se-

sin geldiği yönde ilerledi ve ağzında avıyla uzaklaşan kirpiyi gördü. Bu parlak gözlü, samur tüylü, hayvanlar arasında vahşiliği ile tanınan bir sansardı. Kırpıyi durdururdu ama, diğer avları ürkütmekten korkuyordu. Onun için yoluna devam etti. Sülün, Sansarın kokusunu almış, olduğu yerde titriyordu. Sansar yaklaştı, bir kütüğün üstünden Sülüne baktı. Siyah uçlu kuyruğu tıtriyor, gözleri ışıl ışıl yanıyordu. Bu arada kirpi ilk avını bir yere saklamış, geri dönüyordu. Çayı geçti, çakıllı yolda taşları gıcırdatarak ilerledi. Sansar başını çevirdi. Bir metre ilersindeki kirpiyi gördü. Böylece iki gece hırsızı karşılaşmıştı. San-

sar doğruldu. Tıslıyarak kirpinin üzerine yürüdü. Öteki dımdik dikenlerini kabartmış, yusyuvarlak bir top olmuştu. Sansar kırpiye lânetler okuyarak etrafında dolaştı durdu.

Ortaya yeni bır engel çıkmasaydı, Sülünün halı dumandı. Az ötede tilki, ay doğarken çıktığı gezıntıden dönüyordu. Bır tümseğin üstüne tırmanınca aşağıda Sansarı, Kırpıyi ve taş gibi hareketsız duran Sülünü gördü. Alnının tüyleri dıken dıken oldu. Sansar da Tılkiyi görmüştü. Şimşek gibi hızla kaçmağa başladı. Kirpi doğruldu. O da kaçıyordu.

Üçü, arka arkaya çakıllı yolu aşıp karşı kıyıya çıktı-

lar. Sansar, tavşanların gündüz oydukları bır delığı görünce içeri daldı. Aksılık olacak, kirpi de aynı oyuğa gırdi. Sansar yeni bir mısafirin geldiğini duyunca dönüp arkasına baktı. Gelen, demınki avına ortak çıkan kirpiydi. Akılsızca bir hareketde bulundu. Pençesiyle kırpiye tırnak attı. Öteki dikenlerini dıktı. Tıpkı çocukların balonları gibi genişledi, büyüdü, dar geçidi tıkadı. Böylece Sansar, delığın en ucuna sıkışmış, hapis kalmıştı. Kırpinin yerinden kıpırdayacağı yoktu.

Tilki düşmanlarının daldıkları delık ağzını kokladı, yere oturdu. Sansar, tılki gibi

değersiz şeylere pek önem vermezdı. Ne etleri yenir, ne de bır işe yararlardı, ama ıyi bır avın tadını da kaçırmak istemıyordu. Bır ıkı dakıka kulak kabarttı. İçerden hırıltı, çatırdı, toprağı eşeleyen pençe sesleri geliyordu. «Ne halleri varsa görsünler» diyere pençesini kulağına götürdü, kaşınmağa başladı.

Bu arada tarlakuşu uyandı. Çalıkuşu ormanı madenî sesiyle doldurdu. Havada çok uzaktan gelen kuşların ilk cıvıltıları duyuluyordu. Bır balıkçıl gakladı. Gün yavaş yavaş ağarıyordu. Ana Sülün başını kaldırdı. Ortalık süt limandı. Yeni bır yuva bulmak için sürünerek usul usul uzaklaşmağa başladı. Otların arasından hıçbir şey onu göremezdi.

Tan yerının ağarması tılkiye uyku zamanının geldiğini bıldırdı. Tılki deliği dınledi. İçerde gürültüler fazlalaşmıştı. Yavaş yavaş ön ayaklarıyla deliğe toprak doldurmağa başladı. Sanki boş olmayan bir şeyi gömüyormuş gibi toprağı ayağıyla ezıyor, iyice çökertiyordu. İş bittikten sonra zaferini kutlamak ıçın üzerine bir de taş dıktı.

Ova, gece gezintisinden dönen tavşanlarla kaynaşıyordu. Güneş dağların üstünden doğarken tilki yere oturdu. etrafına bakındı ve yeni güne yan gözle baktı.

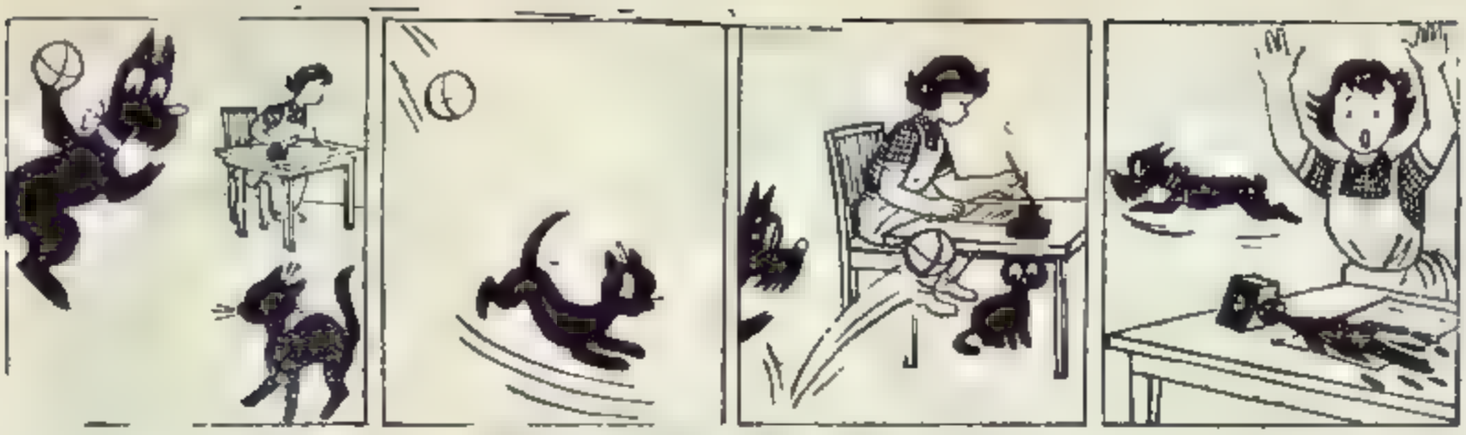

GÜLELİM

Baba — Oğlum yüzünü yıkasana anneannen ziyaretimize gelecek.

Ahmet — Ya gelmezse.

★

Öğretmen — Yapraklar neden sonbaharda kızarırlar ?

Veli — Bütün yaz yemyeşil kaldıklarını düşündükçe utanırlar da ondan.

★

Sahnede numaralar yapan ünlü bir sihirbaz seyirciler arasında bir çocuğa işaret etti :

— Bana bak yavrum, beni daha önce görmüş müydün ?

Çocuk başını önüne eğerek cevap verdi :

— Hayır, baba !..

PASLANMIŞ

Demir, Ayten'e sordu :

— Senin saçların neden böyle kıpkırmızı ?

— Şey... Annem yıkadıktan sonra kurulamayı unutmuş, saçlarım da paslanmış !...

★

DALGINLK

Annesi, küçük Sezeri gezmeğe götürüyordu. Otobüste başı saçsız bir adamın arkasına oturdular. Sezer bir müddet bu çıplak başı hayretle süzdükten sonra, annesinin kulağına eğilip usulca :

— Anneciğim, dedi. Bak zavallı adamcağız, sabahleyin yanlışlıkla saçlarını ustura ile taramış.

★

KOLAYINI BULMUŞ

— Öyle bencil olma oğlum. Kızağına biraz da kardeşin binsin.

— Ne yapayım anneciğim, İnerken bineyim, çıkarken de sen bin diyorum. Ama razı olmuyor ki !

★

SUÇU VAR MI ?

— Tarih imtihanın nasıl geçti oğlum ?

— Pek iyi geçmedi babacığım. Ama benim suçum yok ki... Öğretmen hep ben doğmadan önce olan şeyleri soruyor !...

HESAP ve ŞEYTAN

ÖZCAN heyecanlanmıştı. «Aklıma geldikçe tüylerim ürperiyor,» diyordu, «Ne korkunç kaza değil mi? 38 ölü, bir o kadar da yaralı!»

Dayısı: «Ben de üzüldüm, Özcan,» dedi, «Hem çok üzüldüm.»

Küçükyalı'daki sinema faciasını konuşuyorlardı. Özcan sordu:

«Siz mühendissiniz, daha iyi bilirsiniz; sizce kimler suçlu bu kazada?»

Dayısı cevap verdi:

«Suçlu kim veya kimler olduğunu bilmiyorum. Bunu mahkemenin vereceği karardan öğreneceğiz. Zaten işin o tarafı beni ilgilendirmez. Kazaya gelince, bence buna kaza demek doğru değildir.»

«Neden?»

«Şu sebepten: kaza demek, hiç akla gelmeyen ve önlenmesi için tedbir almaya imkân bulunmayan olağanüstü sebepler yüzünden doğan bir uğursuzluk veya kötü netice demektir. Meselâ havada bir uçak bozulur da ansızın düşüp bir binanın yıkılmasına sebep olursa o bina bir kazaya uğramış olur. Ama bir sinema binası, içinde bulunan seyirci sayısı normali aşmadığı halde, durup dururken çöküverirse bu bir kaza değil, onun yapılış kusurlarından doğan bir uğursuzluktur. Bir sinema binasının yeri, temeli, duvarları, balkonu, tavanı, damı, kapıları, yapı malzemesi: kumu, çimentosu, demiri, sıvası, hasılı alabileceği seyirci sayısı ve seyircilerin sağlık ve rahatları da düşünülerek, her şeyi ayrı ayrı hesaplara dayanır ve bunlar ihmale, dikkatsizliğe hiç tahammülü olmayan şeylerdir. Malzemenin kalitesi de çok önemlidir. Yapı işlerinde bir hesap yanlışı bazan bir felâkete sebep olabilir. Hele meselâ tüccar malı için depo olmak üzere yapılmış bir binayı, ince hesaplara lüzum görmeden, ucuzca bazı ilâvelerle bir balkon yaptırarak sinema salonuna çevirdiniz mi, felâket muhakkaktır. Çünkü bunda yalnız lüzumlu olan doğru hesaplar ihmal edilmiş olmakla kalmamış, üstelik onların yerine eğri bir hesap oturtulmuştur: en kı-

* *

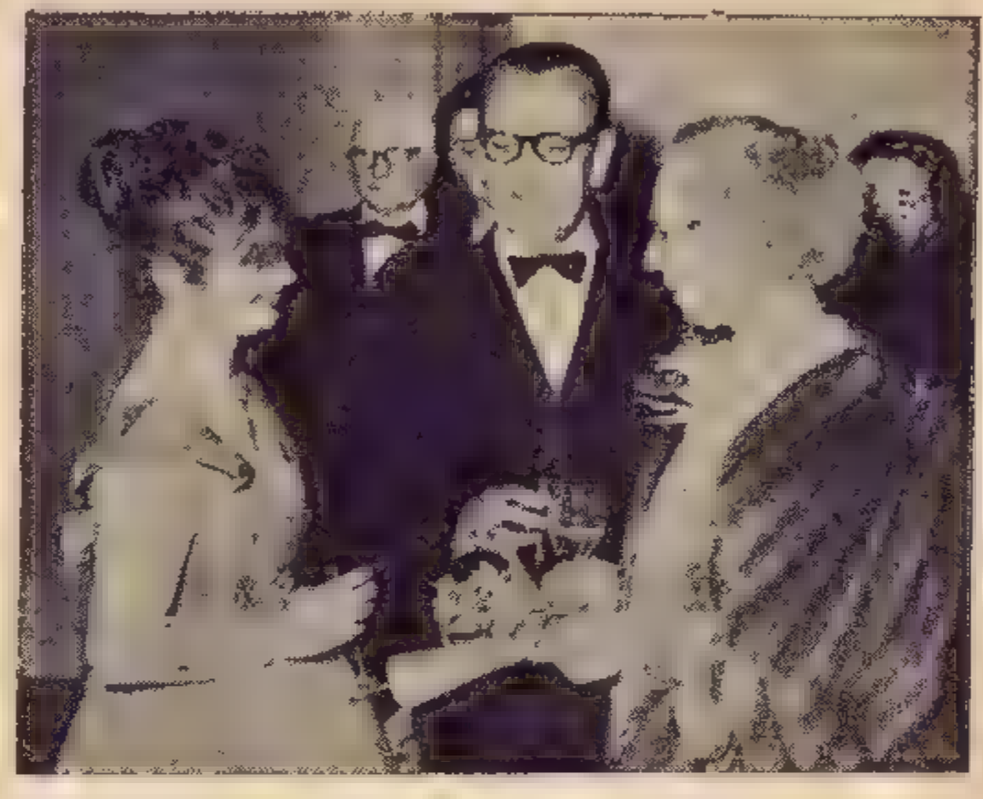

ÇALIŞAN MURADINA ERER

Ayla Erduran kardeş, bundan dokuz yıl önce, henüz küçücük bir kızken, Doğan Kardeş Sanat Müsamerelerinin birinde konser vermiş ve çok beğenilmişti. Sabırla, sevgiyle ve iyi öğretmenlerle çalışırsa büyük bir keman sanatçısı olacağı belliydi.

İşte, öyle de oldu. Ayla Erduran, daha henüz oyun çağındayken bile, her gün, yorulmadan, bıkmadan en aşağı beş saat kemana çalıştı. Pariste, Amerikada dünyaca tanınmış ustalardan ders aldı. Milletlerarası yarışmalara katıldı, mükâfatlar kazandı. Böylece, işte şimdi büyük bir sanatçı olmak yolunu da tuttu.

★

Ayla Erduran geçen ay İstanbul Şehir Orkestrasının eşliğiyle güzel bir konser verdi. Çok alkışlandı. Doğan Kardeş, bütün okuyucuları adına Ayla Erduran ablayı candan kutlar ve ona bütün hayatı boyunca daima böyle büyük başarılar diler.

★

Yukarıdaki resimde, Ayla Erduran'ı, 1958 Brüksel Dünya Sergisinde verdiği bir konserden sonra Belçika Ana Kraliçesi Elizabet tarafından tebrik edilirken görüyoruz. Ortadaki zat, Paris Büyük Elçimiz Feridun Cemal Erkin'dir.

Okul Çağı Hastalıkları: Kızamık

— Hoş geldin baba.

— Hoş bulduk oğlum. Ne var ne yok bakalım. Bugün ne yaptın, derslerin nasıl?

— İyi ama baba, bugün kimi gördüm biliyor musun? Selçuğu.

— Eee ne var. Sen Selçuğu her zaman görmüyor musun?

— Yoo... Baba öyle değil, Selçuk hasta. Öğleden sonra annemle evlerine gittik. Onlar da meraka düşmüşler. Selçuk birkaç gündür öksürüyor, aksırıyormuş, ateşi de varmış. Bu sabah bir de bakmışlar ki, yüzü kıpkırmızı şişmiş. Doğrusu ben görünce korktum. Zaten annemle haber gönderdiler, sizin hemen onlara gitmenizi rica ediyorlar.

★

Selçuğun annesi beni biraz merak, biraz da güler yüzle karşıladı ve:

— Safa geldiniz Doktor Bey, bizim Selçuk galiba kurdeşen oldu, dedi.

Selçuğun odasına çıktım. Selçuk hafif şişmiş gözleri ile pencereden gelen ışıktan kendini sakınmağa çalışıyor, hem de bana bakıyordu. Yüzü, vücudu yer yer kızarmış, nokta nokta döküntülerle dolu idi. Annesine:

— Bu kurdeşen değil, kızamık. Selçuk bunu nereden aldı acaba? dedim.

— Sahi mi Doktor Bey, Selçuk söylüyordu, okulda birkaç vaka olmuş, demek hasta arkadaşlarından aldı. Şimdi de çok üzüldüm. Oğlunuz Hasanla annesi bize gelmişlerdi. İster misiniz onlar da tutulmuş olsunlar?

—Merak etmeyin, dedim. Hasan geçirdi o hastalığı. Kızamık geçirenler bir daha yakalanmazlar.

Bu defa Selçuk yatağından doğruldu:

— Bu hastalık bana nasıl bulaştı? diye sordu.

— Hastalığı yapan mikroplar, yavrum, solunum yollarında ve gözyaşlarında mevcuttur. Hastadan sağlam insanlara öksürük, aksırık ve teneffüs yoluyla geçer, çabuk bulaşır. Mikrop alındıktan on, on beş gün sonra öksürük, aksırık, nezle, gözlerin bulanması ile başlar, ateş de 30-40 dereceye kadar çıkar. Evvelâ saç hizası, daha sonra kulak altı boyun ve vücutta kırmızı tanecikler belirir. Bu kırmızı lekeler solmaya başlayınca da ateş düşer. Kardeşine bu hastalığı bulaştırmamak için odadan dışarı çıkmamalısın. Hiç kimse ile temas etmemeli, odayı sabah akşam havalandırıp, hararetini yirmi ile yirmi bir derecede tutmalısın. Kızamığın tedavisi için şimdiye kadar hiçbir ilâç bulunmadığı için ılık bir odada istirahat etmek yeter. İyi gıda almak, göz ve ağız temizliğine itina şarttır. Uzun süren, düşmeyen ateşler için de doktorun verdiği iğnelerden kaçmamak lâzımdır.

Dr. Kâmran ŞENEL

---

sa zamanda, en az masrafla en çok para kazanmak hırsına dayanan kötü bir hesap.»

«Yani bencilliğin en kötüsü.»

«Evet, dediğin gibi, en kötü bencilik. Demin hesaptan bahsederken aklıma geldi. Vaktiyle lisede bizim bir matematik öğretmenimiz vardı, pek iyi bir hoca idi, kendisini çok sever ve sayardık. Onun ağzından işittiğim bir sözü zaman zaman hatırlarım. Hocamız her fırsat düştükçe, «Çocuklar, unutmayın ki, hesap girmeyen yere Şeytan girer,» derdi. Bunu hayatta hesap ve ölçünün büyük önemini anlatma... için söyler ve canlı misallerle izah ederdi. Bu sözü sen de aklında tut, Özcan: hesap girmeyen yere Şeytan, yani uğursuzluk ve ziyan girer. En az masrafla, en kısa zamanda en çok kazanmak hırsına dayanan eğri hesaplar ise hesapsızlıktan da beterdir; büyük felâketlere sebep olabilir. Nitekim misali meydanda...

A. B.

BİLMECE BULMACA...

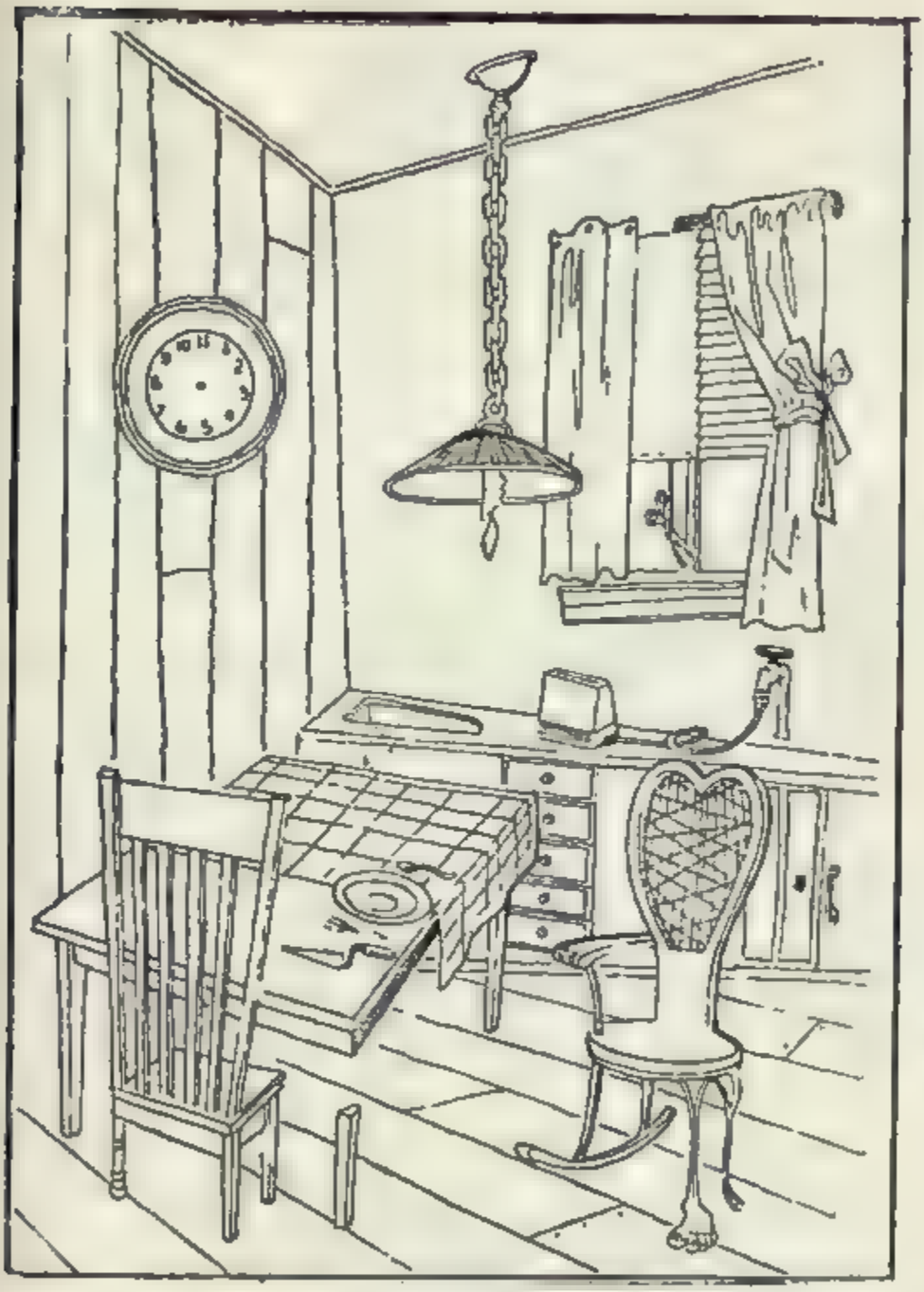

Bu resimde eksiklikler vardır. Eğer dikkatle bakacak olursanız bunları kolayca bulabilirsiniz.

BİLMECE

Halûk Emcioğlu kardeşin hazırladığı bir bilmece:

Ben 9 harfli bir kış meyvasıyım.

1 _ 2 - 3 - 4 - 5 inci harflerim bir büyük baş hayvanın ismidir; 7 - 8 inci harflerim ayının evi mânasına gelir; 4 _ 5 _ 6 ncı harflerim ağacın bir parçasıdır; 9 - 4 - 5 inci harflerim denizlerin ortasındaki kara parçalarına denir. Hâlâ beni tanımadınız mı?

Cevap: Mandalina.

★

T. Z.
K. M.

Yukarıdaki (T. Z.) ve (K. M.) harflerinin arasına öyle harfler koyun ki, her birinden ayrı ayrı kelimeler çıksın

★

DİKKAT!

3. sayfamızdaki «Yardım Savaşına siz de katılın!» başlıklı yazımızı muhakkak okuyun. Yardım Savaşına siz de katılın.

Bu resmi okuyabilir misiniz?

İstanbul'dan Nezihe Soner kardeş soruyor:

«Zencilerin eti kesilince etin içi de dışı gibi siyah mıdır?»

Zencilerın derileri kuzgunî kara bile olsa etleri, her insanınki gibi, beyaz, daha doğrusu pembemsi beyaz renklidir. Kaba bir benzetme olacaksa da bu konuda mandalar iyi bir misal teşkil edebilir. Derileri, zencilerinki gibi, daima kara olan bu hayvanların etleri pembe beyazdır; hattâ derileri açık renkli olan öküz ve ineklerin etlerinden bile daha beyazdır.

★

Ankara'dan Ömer Torun kardeş soruyor:

«Bir yerde okumuştum. Vaktiyle bir Türk Galata Kulesinden Üsküdar'a kadar uçmuş. Bu adamın adı nedir? Uçtuğu doğru mudur?»

Evliya Çelebi, meşhur Seyahatnamesinde 17. yüzyılda, Padışah Dördüncü Murat zamanında Hezarfen Ahmet Çelebi adında bir Türkün kollarına deriden kanadlar takıp Galata Kulesinden Üsküdar'ın Doğancılar Meydanına kadar uçtuğunu söyler. Ama bu konuda yerli ve yabancı tarihçiler hiçbir şey yazmıyorlar. Onun için bu önemli olayın ne dereceye kadar gerçek olduğunu bilemiyoruz.

★

Üsküdar'dan Murat Aydınlıoğlu kardeş soruyor:

«Sinekler düşmeden camda nasıl gezinirler?»

Sineğin ayağında, üzeri tüylü yuvarlak bir kısım vardır. Sinek kaygan bir yere basınca, burası yapışkan bir sıvı salar. Böylelikle dik bir yerde bile dengesini bulur.

★

Beyhan Erdoğan kardeş'e:

1 — Doğan Kardeş'e postadan her gün birçok şiir ve hikâye gelir. Bunlar teker teker okunur, iyi olanları ayrılıp sıra ile yayınlanır. Şiirlerinız dergide çıkmadığına göre beğenilmemiş demek.

2 — Bu sayıdaki (Karagöz Oynuyoruz) sayfamızı dikkatle okursanız, şiirlerinizin neden basılmadığını anlarsınız.

3 — Hula Hoop hakkında Doktor Amcamız bir yazı hazırlıyacak.

★

Kadıköy'den Ergun Aryuva kardeş soruyor:

«Doğan Kardeş, ben çekirgelerin kulağı başlarında değildir diye duydum, doğru mu?»

Doğrudur. Çekırgelerin kulağı başlarında değil, arka ayaklarındadır.

Adana'dan Filiz Topçuoğlu'na:

Sorduğunuz şeylere burada cevap vermeğe kalksak, sayfalar dolar. Öğrenmek istediğiniz konular Doğan Kardeş Yayınları arasında yeni çıkan «Eşyaların Hikâyesi» ve «Işığın Hikâyesi» adlı kitaplarda uzun uzun anlatılmıştır.

★

Adapazarından Emel Şanlı kardeş soruyor:

«İstanbul ve Çanakkale boğazlarının uzunluğu ne kadardır?»

Boğaziçi tam ortadan 29 kilometre uzunluğundadır. Kıyılardan ise Rumeli tarafının uzunluğu 46, Anadolu kıyısının uzunluğu ise 34 kilometredir. Çanakkale Boğazının uzunluğu ise 62 kilometredir.

★

Sıvas'tan Ahmet Özmete kardeş'e:

Venedikli Marko Polo 700 yıl önce Asya kıtasını baştan başa dolaşmış ünlü bir gezgindir. Onun macerasını bu ay içinde çıkacak olan «Marko Polo» adlı kitaptan okuyabilirsin.

KEDİM

Bir kedim var, gözü çakır, adı Ak;
Tüyleri var, kardan beyaz sütten pak.
Onu herkes tanır, sevgilisidir mahallenin
İpek kedim, pamuk kedim, Ak kedim.
Değmeye görsün elim yumuşacık tüylerine,
Mırıl mırıl türküye başlar hemen
Farelerden, kuşlardan...
Bekler her akşam beni kapıda,
Olamayız ne o bensiz, ne ben onsuz,
Tâ uzaktan seçer
Koşarak gelir yanıma kuyruğu havada,
İpek kedim, pamuk kedim, Ak kedim.

Cemil Milyon HASANOĞLU

Hamit Yıldırım

Vivyan Arevas

Savaş Göktürk

Gürol Güven

Viktorya Yıldızlı

Macit Oksoy

Simantov Germerono

Semra Eroğlu

Nesim Benatar

Mine Bingül

Asuman Güngör

Mehmet Sanoğlu

Ruhman Akal

Afro Petrida

Muhsin Çuhaş

Meryem Habip

Resent Sayan

Rolan Zıpa

Naci Toktamış

Nur Altınışık

Nermin Ergün

Canan Sümer

Süzan Çekici

Kötü Yayınlarla SAVAŞANLAR

Geçen sayılarımızda kardeşlerimizden okullarında kötü dergiler ve kitaplarla savaş kulüpleri kurmalarını tavsiye etmiştik. İşte Kurtuluş İlkokulundan Savaş Göktürk kardeş böyle bir kulüp kurmuş ve bize üyelerinin resimlerini göndermiş. Bu güzel teşebbüsünden dolayı kendisini candan tebrik ederiz.

En güzel, en faydalı çocuk kitapları
D O Ğ A N K A R D E Ş
yayınlarıdır.

Kardeşlerimizden

Şiirler

BEBEĞİM

Haydi gel bebeğim
Sana mama vereyim
Aç o güzel ağzını
Mamalar yedireyim.
Bebeğim mama yedi
Bak uyku vakti geldi
Salıncağına bindireyim.
Bebeğim uyudu kalktı
Salıncaktan indireyim
Cici elbiseler giydireyim
Attalara götüreyim.

Nesrin ERDOĞAN

✶

KARDEŞİM

Küçücük bir kardeşim var.
Yere düşerse ağlar,
Mama verince susar.

Meral KUM

✶

KARDEŞİM

Benim mini mini bir
kardeşim var
Henüz üç yaşında
Pembe kordelâ başında
Kocaman kara gözleri,
Yuvarlak minik burnu,
Ufacık dudakları kırmızı
Pembe yanakları
Benim küçücük kardeşimin.

Ayşın CANDAN

★

KELEBEK

Kelebek uçuyor
Kırlara doğru
Rüzgâr esiyor
Kuzeyden ağır ağır
Konuyor çiçeklere
Bakıyor etrafa
Her taraf çiçek
Havalanıyor yine
Mavi göklere doğru.

Yıldırım GÖREN

★

GECE

Güneş baba gidiyor,
Ay meydana çıkıyor.
Karanlık yavaş, yavaş,
Üstümüze çöküyor.

Feyyaz ERSİN

TABİATTA NELER OLUYOR

WALT DİSNEY

KOCA BURUN

Kuzey Doğu Asya'da yaşıyan Sayga ceylânının kocaman burnu, şaka bir yana, çok işe yarar Doğu Rusya'nın çıplak, soğuk bölgelerinde yaşıyan bu hayvanların burnu kışın içlerine çektiği havayı ısıtır çok sıcak olan yaz mevsiminde de havayı süzerek tozların ciğerlere girmesini önler ve böylece hayvanın hayatını korur

BİLGİLİ DALGIÇ

Su faresi gölcüklerde, dere yataklarında karnını doyurmak için yiyecek ararken hava kabarcıklarından bir tabakaya bürünür Yüze çıkınca kabarcıkları pençelerinin arasında tutarak aranmasına devam eder Kürkü suyu geri iter Su faresi suyun ister üstünde, ister altında olsun, tamamıyle emniyettedir

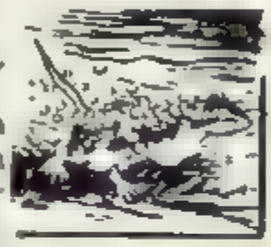

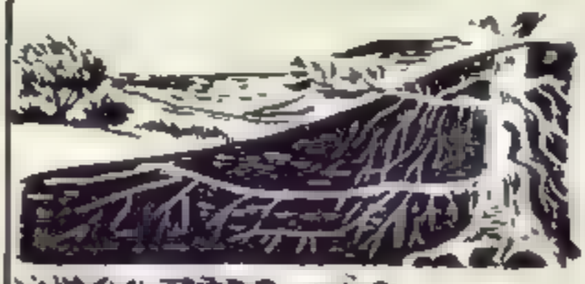

AKILLI AĞAÇLAR

Mişigan gölünün İndiana sahillerinde süreklı rüzgâr kum tepeciklerinin yerini değiştirir Bitkiler bazan kumlarla örtülü kalır bazan da meydana çıkarlar Yarı gömülü ağaçların dalları canlı canlı, toprakla örtülünce hemen şekil değiştirip kök olurlar Yer seviyesinin bir zaman sonraki değişmesinde havaya çıkınca yeniden dal olurlar

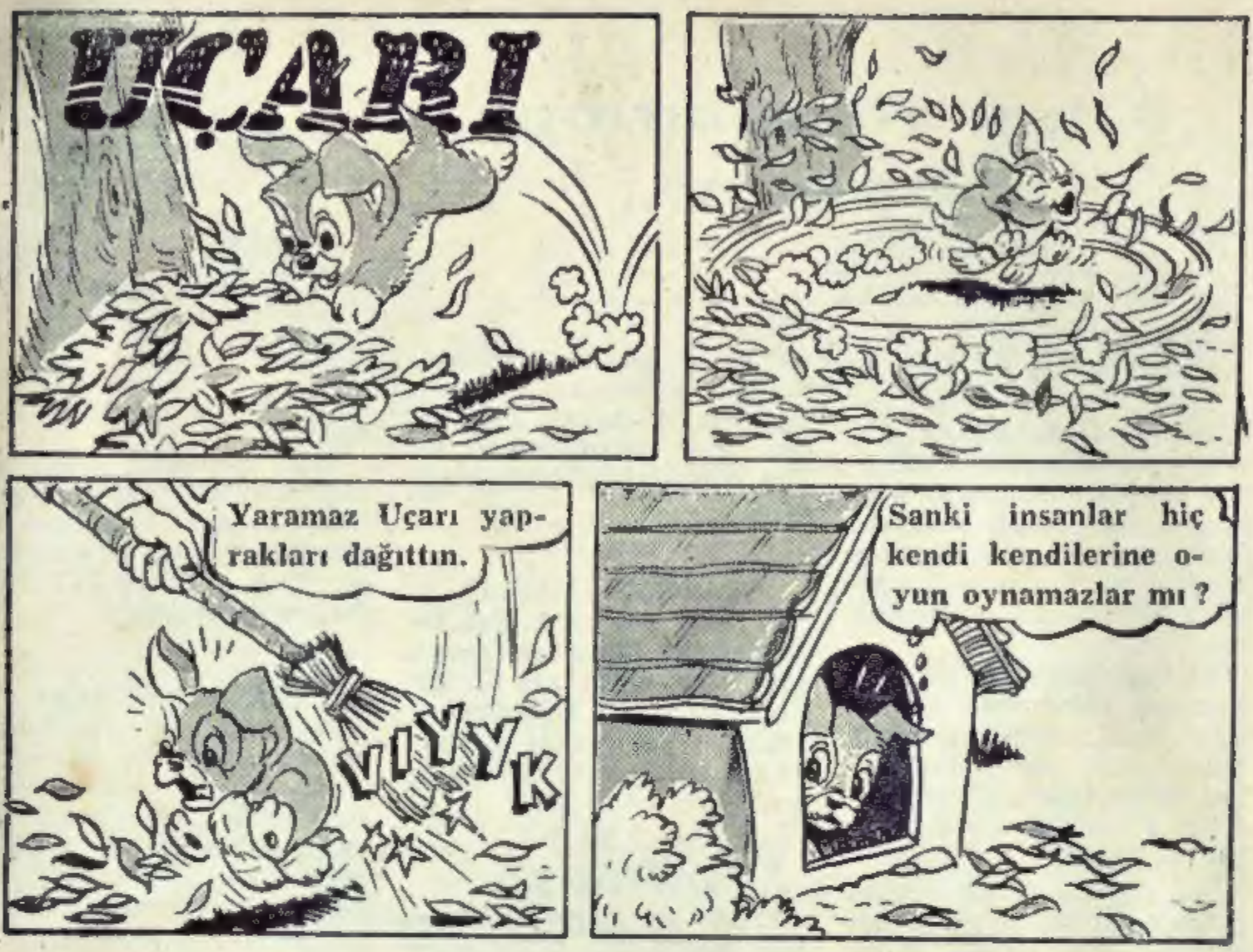

BİR İNSANLIK ÖRNEĞİ

— Başı 6. sayfada —

niyet âleminde takdirler uyandırdı. Kendisine 1956 da Nobel Mükâfatı verildi. Bu büyük insan 33,000 dolâr (297,000 lira) olan bu mükâfatı hastaneyi genişletmek ve tedavi âlet ve cihazları almak için toptan Lambarene tesislerine bağışladı.

Doktor Schweitzer, Lambarene'den yalnız iki defa, kısa bir müddet için ayrılmıştır: 1) Nobel Mükâfatını almak için, 2) Hasılatı tamamiyle Lambarene tesislerine ait olmak üzere Amerika'da konferanslar vermek için.

84 yaşında bir genç

Şom ağızlıların daha bir yaşını tamamlamadan öleceğini sandıkları Albert Schweitzer bugün 84 yaşında ve Afrika'nın göbeğinde, hakikî insanlık kahramanı genç bir gönüllü gibi çalıştığı tesislerinin başındadır. Şunu da ilâve edelim ki, o şartlar içinde geceleri bile çalışarak büyük eserlerini de yazmakta ve yayınlamaktadır. Hem vücutça, hem kafaca dinç ve kuvvetlidir.

Doktor Schweitzer'in insanlık örneği olan hayatı, son yıllarda filme çekildi. Doktor bu filmin çevrilmesine, ancak, hasılattan önemli bir kısmın Lambarene Tesislerine verilmek şartiyle razı olmuştur.

A. B.

★

KİM BİLİYOR'UN CEVABI

1 — Brezilya, 2 — Kinin, 3 — Halide Edip Adıvar, 4 — İspanya ile Afrika arasında, 5 — Yeni Delhi, 6 — Kayseride, 7 — Ekmek, fasulya, fındık, yumurta sarısı, mercimek, ıspanak, 8 — 1939 da başladı, 1945 te sona erdi, 9 — Kaplumbağa, 10 — Boş, tarıma elverişsiz, ağaçsız ovalara denir.

ARİTMETİK DERSİNDE

Öğretmen aritmetik dersinde küçük Selmaya sordu :

— Yavrum, 4 yumurta ile 6 ayvayı çarpınca ne çıkar ?

— Bunlar birbirleriyle çarpılmaz efendim.

— Aferin... Söyle bakalım neden çarpılmaz?

— Yumurtalar kırılır da ondan...

Okul Kitaplarının Bakımı

GÜZEL BİR KAPAK

Yeni olsun, eski olsun, her kitabınıza muhakkak bir kapak geçirmelisiniz. Ciltlenmiş kitapları bir kâğıtla kaplamak yeter. Ciltli olmayanlara, iyi dayanması için size aşağıda tarif edeceğimiz şekilde birer kapak yapmalısınız.

Kırtasiyecilerde satılan cilt kaplama kâğıdından ihtiyacınız olduğu kadar alırsınız. Kitabı açık olarak koyduktan sonra enden 10, boydan 2 sm. bırakarak bir dikdörtgen kesersiniz.

Kırılmaz bir kartondan, kitabın boyuna ve enine uygun, bir kenar hazırlarsınız. Bunu, resimde çizgilerle gösterildiği şekilde kaplamaya yapıştırırsınız. Dikdörtgen şeklinde kesilmiş başka iki karton da cildini sağlamlaştırması için iç tarafa yapıştırılır.

Kaplamanız kuruduktan sonra yaldızlı veya renkli kâğıttan üç tane üçgen keserek, birini kitabın kenarına, ikisini kitabın üst kapağına yapıştırın. Kenardakine kitabın adını; kapaktakine isminizle soyadınızı ve sınıfınızı yazarsınız.

★

HASTA KİTAPLARIN TEDAVİSİ

Zarif bir kapakla kitabınızı hem korumuş, hem güzelleştirmiş olursunuz. Ama dış kısmı güzel görüldüğü halde açılınca sayfaların uçlarında kirli parmak izleri; bazan, verilen ödevi yaparken yediğiniz simitten kalma yağlı lekeler görülürse, bu kitabın değerini düşürür. Onun için, kapak geçirmeden önce, kitaplarınızın bu gibi kusurlarını düzeltmeğe çalışın.

★

PARMAK İZLERİ

Oldukça güç çıkar. Her leke üzerine bir parça sabun sürdükten sonra, yaş bir diş fırçasiyle silin!.. Temizlemeyi bitirince yaş yerleri iki kurutma kâğıdı arasında kurutun.

★

YAĞ LEKELERİ

Kitabı en çirkin gösteren yağ lekeleridir. Bunları temizlemek için iki usul vardır. Birincisinde yağlanmış sayfayı iki kurutma kâğıdı arasına koyarak üzerinden sıcak bir ütü geçiriniz. Kurutma kâğıdı yağlanınca değiştirir, buna leke çıkıncaya kadar devam edersiniz.

Lekeler çok eski olduğu zaman ikinci usul daha faydalıdır:

Yağlı yaprağın altına üç, dört kurutma kâğıdı koyar, lekeyi benzine batırılmış bir pamukla birkaç defa silersiniz. Yağ, kurutma kâğıdının üstüne çıkacaktır.

★

ÇAMUR LEKELERİ

Bütün yaprağı sıcak suyla yıkadıktan sonra, lekeler üzerine iyice sulandırılmış tuz asidi, arkasından da kalsiyum klorürü mahlûlü sürün. Yaş, temiz bezle bir kere sildikten sonra kurutma kâğıdıyla kurutun.

★

SAYFA KENARLARI HIRPALANMIŞSA...

Çok kullanıldığı ve fazla çevrildiği için kitap sayfalarının uçları kıvrılır, kırılır. Bunları hafif şaplı bir suya batırın, sonra kurutma kâğıdıyla kurutun.

AVCI DAYININ MACERALARI

Nasrettin Hoca

İBR. ŞRŞARAÇ

Karısı komşuya gitmişti. Hoca da dama çıkmış, kiremit aktarıyordu.

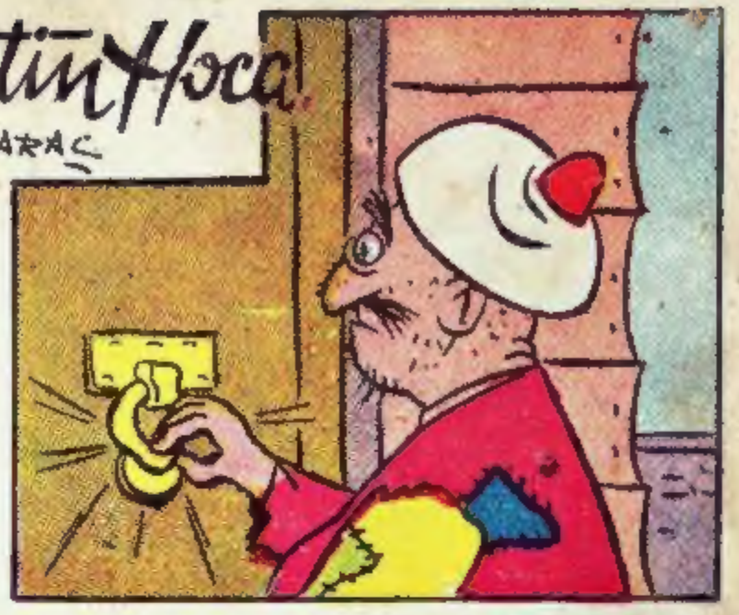

Kapının tokmağı vurulmağa başladı : tak tak !.. tak !... tak tak !...

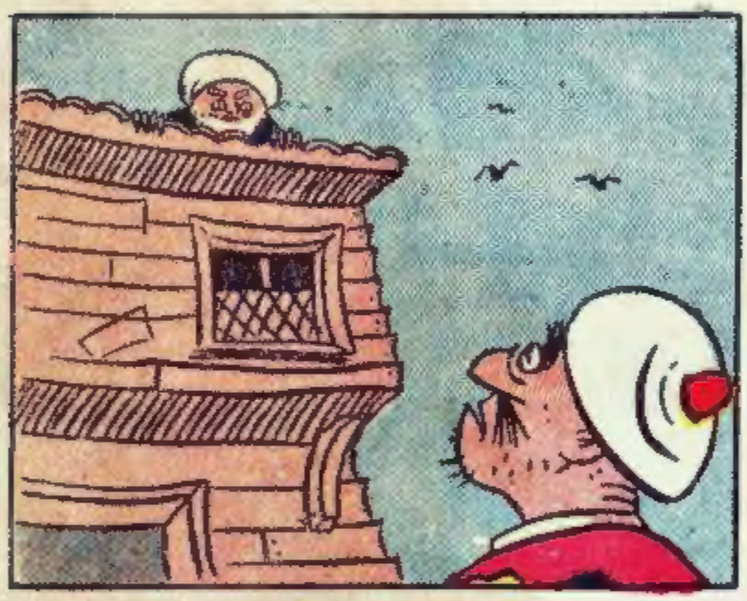

Hoca yukardan seslendi: «Ne istiyorsun ?» «Allahaşkına inde söyliyeyim.»

Hoca : «Söyle bakalım ne istiyorsun ?» Adam : «Allah rızası için, başının gözünün sadakası için on paracık.....»

Hoca : «Bu muydu söyliyeceğin ? Gel öyleyse benimle yukarı...»

Hoca : «Tamam, haydi şimdi Allah versin, güle güle git !...»

Doğan Kardeş Yapı ve Kredi Bankasının bir kültür hizmetidir.